

A Belügyminisztérium elektronikus hírlevele az önkormányzati tisztviselők számára

2015. ÉVI 11. SZÁM

ÖNKORMÁNYZATI HÍRLEVÉL JUBILEUMI KÜLÖNSZÁMA

Huszonöt esztendősek a helyi önkormányzatok
1990-2015.

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Köszöntő</i>	<i>3</i>
<i>Negyedszázada polgármesterek</i>	<i>4</i>
<i>Területszervezési döntések 1990 – 2015 között</i>	<i>11</i>
<i>Megyei jogú várossá nyilvánítások</i>	<i>11</i>
<i>Várossá nyilvánítások</i>	<i>12</i>
<i>Községgé alakítások</i>	<i>18</i>
<i>Helységek megyék közötti átcsatolása</i>	<i>24</i>
<i>Névváltozások</i>	<i>25</i>
<i>Az önkormányzati rendszer létrehozását megalapozó egyes jogszabályok 1990. szeptember 30-án hatályos szövege</i>	<i>26</i>
<i>1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmányáról</i>	<i>26</i>
<i>1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról</i>	<i>27</i>
<i>1990. évi LXIV. törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról</i>	<i>50</i>

KÖSZÖNTŐ

A rendszerváltoztatás után, a szabadon választott Országgyűlés első teendői közé tartozott, hogy a helyi hatalomgyakorlás alaptételeit rögzítse az Alkotmányban, illetve törvényt alkosson a helyi önkormányzatokról, valamint elfogadja a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választására vonatkozó szabályokat. Ez tette lehetővé, hogy 1990. szeptember 30.-án a jogállami követelményeknek maradéktalanul megfelelő helyhatóságok kezdhesék meg működésüket. Joggal mondhatjuk, hogy ezzel a nappal új időszámítás kezdődött a magyar településeken, megyékben, a fővárosban, mert a polgárok újra saját kezükbe vették a helyi közügyek irányítását, az európai értékeknek megfelelő, modern önkormányzati rendszer jött létre. Az elmúlt 25 év teljes mértékben igazolta a jogalkotó döntését, hiszen a helyi önkormányzatok mindent megtettek annak érdekében, hogy a rájuk bízott közszolgáltatásokat magas színvonalon ellássák, a magyar emberek érdekeit szem előtt tartva intézzék ügyeiket. Életképes rendszer jött létre 1990-ben, melynek segítségével soha nem látott mértékben fejlődtek településeink, megyéink, ezáltal gazdagodott az ország. Életképes rendszer, amely átvészelte a felmerült nehézségeket, állandóan fejlődött, változott a társadalmi, gazdasági élet támasztotta kihívásokra reagálva és képes volt megújulni 2010.-ben.

A Tisztelt Olvasó által kézben tartott, az önkormányzati rendszer létrejöttének 25. évfordulójára készített ünnepi kiadványunk megjelenését a Helyi Önkormányzatok napjára időzítettük. Szeptember 30-a, a Helyi Önkormányzatok Napja immár valódi tradícióvá érlelődött az elmúlt 25 esztendőben. A magunk részéről e különszám közreadásával kívánunk hozzájárulni, a közös, méltó keretek közötti emlékezéshez: a demokratikus jogállam kiépülésének, a helyi önkormányzati rendszer létrejöttének ünnepléséhez. Még inkább ezt kell tennünk abban az esztendőben, amikor különös jelentőséget kap a megemlékezés, hiszen negyedszázados lett az európai mércével mérve is korszerű, a jogállamiság legszigorúbb követelményeit kielégítő, demokratikus hagyományokra építő önkormányzati rendszer.

Nem szabad elfeledkeznünk azonban arról, hogy időnként mintha kevesebb figyelmet szentelnénk az „emberi tényezőre”, azokra a szó legnemesebb értelmében véve közéleti személyiségekre, akik lelket lehelnek a rendszerbe, élővé teszik a törvény betűjét, kibontakoztatják a helyi közösségek alkotóerejét. Közöttük kiemelt tisztelet illeti azokat a polgármestereket, helyi önkormányzati képviselőket, jegyzőket, akik negyed évszázada töltik be megbízatásukat, végzik feladataikat a közösség javára, a választópolgárok érdekében. Ott bábáskodtak ők már 1990-ben is önkormányzati rendszerünk születésénél, gyógyították annak gyermekbetegségeit. Ők voltak azok, akik szűk hazájukban elsőként léptek rá arra az ismeretlen útra, amelyhez nem létezett semmilyen térkép, iránytű, semmiféle útmutatás vagy mérce. Ők maguk voltak a mérce, ők voltak az etalon, az ő sikereiken és kudarcaikon nőtt fel az önkormányzatiság és teljesedett ki a demokrácia. Gondoljunk és tekintsünk rájuk az elsőnek kijáró őszinte tisztelettel, megbecsülés és közszeretet legyen osztályrészük, az eltávozottaknak pedig a hálás utódok soha nem múló emlékezete. Sokan és sokat tettek azért, hogy ma egy sikeres önkormányzati rendszert köszönthessünk. Köszönet minden polgármesternek, képviselőnek, jegyzőnek, közigazgatási szakembernek, a tudomány és közélet szereplőinek, azért a munkáért, mellyel hozzájárultak a helyhatóságok sikeres működéséhez, az önkormányzati rendszer fejlesztéséhez, a helyi közösségek gyarapodásához.

A további munkájukhoz kívánunk erőt, egészséget és sok sikert: az Önkormányzati Hírlevél Szerkesztőbizottsága

NEGYEDSZÁZADA POLGÁRMESTEREK

Polgármester	Megye	Település
Agárdi András	Nógrád	Ősagárd
Aller Imre	Győr-Moson-Sopron	Kóny
Annár István	Vas	Rábatöttös
Aranyosi István	Komárom-Esztergom	Csém
Babos Attila Imre	Győr-Moson-Sopron	Dunaszeg
Bajusz Istvánné	Hajdú-Bihar	Nagyhegyes
Balogh Ernő	Vas	Velemér
Baráth László	Borsod-Abaúj-Zemplén	Girincs
Bardi Béla	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Gyulaháza
Bártfai Attila	Borsod-Abaúj-Zemplén	Nyomár
Berencsi Béla	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Ibrány
Beszkid Andor	Nógrád	Rimóc
Bite Gyula	Baranya	Kisasszonyfa
Bódis József Tibor	Veszprém	Zalaerdőd
Bondorné Nagy Ibolya Julianna	Tolna	Dalmand
Bónis Imre János	Baranya	Sámod
Boriszov Zoltán	Fejér	Baracska
Bortnyik Béla	Borsod-Abaúj-Zemplén	Kázsmárk
Böde Lajos	Baranya	Hirics

Búdi Károly	Borsod-Abaúj-Zemplén	Alsódobsza
Csák István	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Terem
Cseh Lajos	Veszprém	Döbrönte
Csoma József	Tolna	Györe
Csoma Tiborné	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Nyírkércs
Csomor László	Bács-Kiskun	Bácsborsód
Csürhész István	Békés	Kaszaper
Desits József	Vas	Vasasszonyfa
Dicső László	Baranya	Alsómocsolád
Dombai Gábor	Nógrád	Drégelypalánk
Dr. Berényi Sándor	Somogy	Somogyszentpál
Dr. Sütő László	Somogy	Marcali
Dr. Veres Nándor Mihály	Jász-Nagykun-Szolnok	Nagykörű
Dr. Ács Imre	Baranya	Kisdér
Dr. Feledy Gyula	Somogy	Kötcse
Dr. Gémesi György	Pest	Gödöllő
Dr. Tóth László	Zala	Csapi
Dudás János Márkné	Somogy	Szentborbás
Ésik Bálint	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Tiszaamogyorós
Farkas László	Vas	Bögöt
Fekete Jánosné	Borsod-Abaúj-Zemplén	Sály
Fekete József	Csongrád	Klárafalva
Fodor József	Győr-Moson-Sopron	Osli
Fukszberger Imre Lóránt	Vas	Csehimindszent
Furák Károly	Hajdú-Bihar	Újiráz

Gadányi István	Somogy	Táska
Gál Lászlóné	Zala	Pusztaderics
Gondos Gyula	Baranya	Helesfa
Grátz Erika	Baranya	Nagypall
Gubicza József Lajos	Fejér	Füle
Győriné Dr. Czeglédi Márta	Jász-Nagykun-Szolnok	Jászfényszaru
Hadra József János	Baranya	Lánycsók
Hárs József	Baranya	Bóly
Herman József	Baranya	Romonya
Hódi Miklós	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Őr
Hoffman Ferenc	Somogy	Kára
Hoffman Pál	Pest	Tököl
Holló Henrik	Heves	Parádsasvár
Horváth Margit	Somogy	Patosfa
Hovánszki György	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Nyírlugos
Höfler József	Tolna	Kisvejke
Hunyadi Tibor	Borsod-Abaúj-Zemplén	Kenézlő
Illés Mária Rozália	Nógrád	Debercsény
Jakab Gézáné	Baranya	Hegyszentmárton
Jenei Sándor	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Nyírkáta
Juhász Barnabás	Borsod-Abaúj-Zemplén	Hejőbába
Juhos József	Baranya	Illocska
Kalinák József János	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Anarcs
Karácsony Sándor József	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Nagyszekeres
Kemecsei László	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Tiszanagyfalu

Kisari Zoltán Szabolcs	Heves	Ostoros
Kiss István	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Apagy
Kiss Lajos	Veszprém	Bakonyság
Kiss Pál	Somogy	Komlósd
Kónya László	Somogy	Tikos
Kossa Lajos	Fejér	Aba
Kóta István	Pest	Szigetcsép
Kovács Ernő	Somogy	Gölle
Kovács Győző Zsigmond	Baranya	Boda
Kovács István	Pest	Letskés
Kovács István	Pest	Örkény
Kovács Zoltán	Somogy	Berzence
Krakkó Adolf	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Nagyhódos
Krenner Róbert Károly	Vas	Csempeszkopács
Kropp Károly	Baranya	Szűr
Lapos István	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Tiszaszalka
Lassu István	Somogy	Lábod
László Kálmán Ervin	Vas	Nemeskocs
Lénárt Dezső	Nógrád	Etes
Lenkey Tibor	Somogy	Som
Lőrinczné Kiss Ilona Margit	Somogy	Somogyjád
Madarász István	Pest	Iklad
Májfer József	Borsod-Abaúj-Zemplén	Bodrogkeresztúr
Marczin György	Zala	Magyarszerdahely
Markó Antal	Nógrád	Szügy

Markó Sándor	Vas	Szatta
Marton István	Somogy	Főnyed
Maszlavér István	Komárom-Esztergom	Naszály
Matusz János Tamás	Borsod-Abaúj-Zemplén	Hidvégaradó
Matyók József	Somogy	Lakócsa
Mecseki János	Somogy	Kercseliget
Medve Ferenc	Borsod-Abaúj-Zemplén	Rásonysápberencs
Mocsáry Balázs Dénes	Pest	Csévharaszt
Molnár Bálint Gábor	Jász-Nagykun-Szolnok	Öcsöd
Molnár Jánosné	Zala	Szentmargitfalva
Molnár Sándor	Győr-Moson-Sopron	Vásárosfalu
Molnár Tibor	Borsod-Abaúj-Zemplén	Taktakenéz
Molnár Vilmos Sándor	Győr-Moson-Sopron	Potyond
Mondovics László	Győr-Moson-Sopron	Écs
Moravcsik Ferenc	Nógrád	Ecseg
Mosolygó Miklós	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Ura
Nagy Béla	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Szabolcsveresmart
Nagy György	Komárom-Esztergom	Szomor
Nagy István	Vas	Pácsony
Nagy Károly	Vas	Nyőgér
Nagyváradai István	Nógrád	Felsőtold
Nemes Kálmán	Zala	Kerkafalva
Nyitrai István	Somogy	Bőszénfa
Olajos Mihály	Hajdú-Bihar	Szentpéterszeg
Pál László	Vas	Hegyhátszentmárton

Pál Zoltán	Zala	Kerkaszentkirály
Pálfi Mihályné	Bács-Kiskun	Dunatetőtlen
Papp Magdolna Jolán	Baranya	Felsőegerszeg
Papp Zoltán	Baranya	Kacsóta
Pásztor Béla	Pest	Veresegyház
Patyi Elemér	Vas	Bögöte
Pelle Sándor	Heves	Detk
Pethő András	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Pátyod
Petri István	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Rápolt
Pintér Bertalan	Nógrád	Nógrádsáp
Pölöskei József	Komárom-Esztergom	Réde
Rácz Róbert	Győr-Moson-Sopron	Börös
Révész Dezső	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Nyírtét
Schmidt Ferenc	Baranya	Gyód
Schmidt Józsefné	Nógrád	Berkenye
Schrack István	Fejér	Rácalmás
Schumacher József Pál	Veszprém	Balatoncsicsó
Schunder Tibor	Komárom-Esztergom	Baj
Stankovics Ferenc	Veszprém	Nóráp
Szabó Ferenc	Veszprém	Kiscsősz
Szabó Gellért Gáspár	Bács-Kiskun	Szentkirály
Szabó József	Vas	Vasszilvág
Szabó Zsolt	Bács-Kiskun	Ordas
Szántó József	Nógrád	Cserhátsurány
Szegvári József Ferenc	Somogy	Büssü

Székely Jenő	Borsod-Abaúj-Zemplén	Becskeháza
Szemes István	Vas	Ják
Szentes Attila	Nógrád	Ságújfalu
Szerna Csaba Géza	Borsod-Abaúj-Zemplén	Serényfalva
Szloboda Istvánné	Fejér	Nagyveleg
Takács István József	Borsod-Abaúj-Zemplén	Sajósenye
Tarcza György József	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Csegöld
Taskó László	Borsod-Abaúj-Zemplén	Monaj
Telekesi József	Győr-Moson-Sopron	Rábacsanak
Tilhof István	Fejér	Mátyásdomb
Tislér István	Zala	Tótszerdahely
Tolnai István	Zala	Zalaköveskút
Troszt József	Baranya	Görcsönydoboka
Vajmi Ferenc	Zala	Ortaháza
Varga Imre	Zala	Zebecke
Varga Sándorné	Heves	Mónosbél
Vécsi István	Borsod-Abaúj-Zemplén	Ricse
Végh László Gábor	Somogy	Kisbajom
Vér József Ottó	Baranya	Bicsérd
Verbói Gábor József	Nógrád	Nógrádmegyer
Vincze László	Nógrád	Mátraszele
Wágner Antal	Baranya	Hetvehely
Wittinghoff Tamás	Pest	Budaörs

TERÜLETSZERVEZÉSI DÖNTÉSEK 1990 – 2015 KÖZÖTT

MEGYEI JOGÚ VÁROSSÁ NYILVÁNÍTÁSOK

A megyei jogú város neve	Megyei beosztása	A hatálybalépés időpontja
Békéscsaba	Békés	1990. december 1.
Debrecen	Hajdú-Bihar	1990. december 1.
Dunaújváros	Fejér	1990. december 1.
Eger	Heves	1990. december 1.
Érd	Pest	2006. július 11.
Győr	Győr-Moson-Sopron	1990. december 1.
Hódmezővásárhely	Csongrád	1990. december 1.
Kaposvár	Somogy	1990. december 1.
Kecskemét	Bács-Kiskun	1990. december 1.
Miskolc	Borsod-Abaúj-Zemplén	1990. december 1.
Nagykanizsa	Zala	1990. december 1.
Nyíregyháza	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1990. december 1.
Pécs	Baranya	1990. december 1.
Salgótarján	Nógrád	1994. október 30.
Sopron	Győr-Moson-Sopron	1990. december 1.
Szeged	Csongrád	1990. december 1.
Székesfehérvár	Fejér	1990. december 1.
Szekszárd	Tolna	1994. október 30.
Szolnok	Jász-Nagykun-Szolnok	1990. december 1.
Szombathely	Vas	1990. december 1.
Tatabánya	Komárom-Esztergom	1990. december 1.
Veszprém	Veszprém	1990. december 1.
Zalaegerszeg	Zala	1990. december 1.

VÁROSSÁ NYILVÁNÍTÁSOK

A város neve	Megyei beosztása	A hatálybalépés időpontja
Aba	Fejér	2013. július 15.
Abádszalók	Jász-Nagykun-Szolnok	2005. július 1.
Abaújszántó	Borsod-Abaúj-Zemplén	2004. július 1.
Ács	Komárom-Esztergom	2007. július 1.
Abony	Pest	1993. január 1.
Adony	Fejér	2004. július 1.
Ajak	Szabolcs-Szatmár-Bereg	2013. Július 15.
Albertirsa	Pest	2003. július 1.
Alsószolca	Borsod-Abaúj-Zemplén	2007. július 1.
Aszód	Pest	1991. január 1.
Bábolna	Komárom-Esztergom	2003. július 1.
Badacsonytomaj	Veszprém	2004. július 1.
Baktalórántháza	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1993. október 1.
Balatonboglár	Somogy	1991. október 1.
Balatonföldvár	Somogy	1992. május 1.
Balatonfűzfő	Veszprém	2000. július 1.
Balatonkenese	Veszprém	2009. július 1.
Balatonlelle	Somogy	1991. október 1.
Balkány	Szabolcs-Szatmár-Bereg	2004. július 1.
Bátaszék	Tolna	1995. július 1.
Bélapátfalva	Heves	2004. július 1.
Beled	Győr-Moson-Sopron	2009. július 1.
Berhida	Veszprém	2004. július 1.
Besenyszög	Jász-Nagykun-Szolnok	2013. Július 15.
Biatorbágy	Pest	2007. július 1.
Bodajk	Fejér	2008. július 1.
Bóly	Baranya	1997. július 1.
Borsodnádásd	Borsod-Abaúj-Zemplén	2001. július 1.
Budakalász	Pest	2009. július 1.
Budakeszi	Pest	2000. július 1.
Bük	Vas	2007. július 1.

Cigánd	Borsod-Abaúj-Zemplén	2004. július 1.
Csákvár	Fejér	2013. július 15.
Csanádpalota	Csongrád	2009. július 1.
Csepreg	Vas	1995. július 1.
Csorvás	Békés	2005. július 1.
Demecser	Szabolcs-Szatmár-Bereg	2001. július 1.
Derecske	Hajdú-Bihar	1991. január 1.
Dévaványa	Békés	2000. július 1.
Devecser	Veszprém	1997. július 1.
Diósd	Pest	2013. július 15.
Dombrád	Szabolcs-Szatmár-Bereg	2000. július 1.
Dunaharaszti	Pest	2000. július 1.
Dunavarsány	Pest	2004. július 1.
Dunavecse	Bács-Kiskun	2004. július 1.
Elek	Békés	1996. július 1.
Emőd	Borsod-Abaúj-Zemplén	2001. július 1.
Enying	Fejér	1992. január 1.
Ercsi	Fejér	2000. július 1.
Fegyvernek	Jász-Nagykun-Szolnok	2013. július 15.
Felsőzsolca	Borsod-Abaúj-Zemplén	1997. július 1.
Fertőd	Győr-Moson-Sopron	1995. július 1.
Fertőszentmiklós	Győr-Moson-Sopron	2008. július 1.
Fót	Pest	2004. július 1.
Füzesgyarmat	Békés	2000. július 1.
Göd	Pest	1999. július 1.
Gönc	Borsod-Abaúj-Zemplén	2001. július 1.
Gyál	Pest	1997. július 1.
Gyömrő	Pest	2001. július 1.
Gyöngyöspata	Heves	2013. július 15.
Gyönk	Tolna	2009. július 1.
Hajdúhadház	Hajdú-Bihar	1991. május 1.
Hajdúsámson	Hajdú-Bihar	2004. július 1.
Hajós	Bács-Kiskun	2008. július 1.

Halásztelek	Pest	2008. július 1.
Harkány	Baranya	1999. július 1.
Herend	Veszprém	1999. július 1.
Hévíz	Zala	1992. május 1.
Ibrány	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1993. november 1.
Igal	Somogy	2009. július 1.
Isaszeg	Pest	2008. július 1.
Izsák	Bács-Kiskun	1997. július 1.
Jánosháza	Vas	2013. július 15.
Jánossomorja	Győr-Moson-Sopron	2004. július 1.
Jászárokszállás	Jász-Nagykun-Szolnok	1991. május 1.
Jászfényszaru	Jász-Nagykun-Szolnok	1993. január 1.
Jáskisér	Jász-Nagykun-Szolnok	2009. július 1.
Kaba	Hajdú-Bihar	2003. július 1.
Kadarkút	Somogy	2005. július 1.
Kecel	Bács-Kiskun	1993. április 22.
Kemecse	Szabolcs-Szatmár-Bereg	2005. július 1.
Kenderes	Jász-Nagykun-Szolnok	2004. július 1.
Kerekegyháza	Bács-Kiskun	2001. július 1.
Kerepes	Pest	2013. július 15.
Kisköre	Heves	2005. július 1.
Kistarcsa	Pest	2005. július 1.
Komádi	Hajdú-Bihar	2001. július 1.
Kondoros	Békés	2013. július 15.
Kozármisleny	Baranya	2007. július 1.
Körösladány	Békés	2007. július 1.
Lábatlan	Komárom-Esztergom	2004. július 1.
Lajosmizse	Bács-Kiskun	1993. szeptember 1.
Lébény	Győr-Moson-Sopron	2013. július 15.
Lengyeltóti	Somogy	1992. május 1.
Létavértes	Hajdú-Bihar	1996. július 1.
Lőrinci	Heves	1992. január 1.
Maglód	Pest	2007. július 1.

Mágocs	Baranya	2009. július 1.
Mándok	Szabolcs-Szatmár-Bereg	2007. július 1.
Máriapócs	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1993. december 1.
Martonvásár	Fejér	2005. július 1.
Medgyesegyháza	Békés	2009. július 1.
Mélykút	Bács-Kiskun	2009. július 1.
Mezőcsát	Borsod-Abaúj-Zemplén	1991. január 1.
Mezőkeresztes	Borsod-Abaúj-Zemplén	2009. július 1.
Mindszent	Csongrád	1993. október 1.
Nagybajom	Somogy	2001. július 1.
Nagyecsed	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1997. július 1.
Nagyhalász	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1993. december 1.
Nagymányok	Tolna	2009. július 1.
Nagymaros	Pest	1996. július 1.
Nyékládháza	Borsod-Abaúj-Zemplén	2003. július 1.
Nyíradony	Hajdú-Bihar	1992. január 1.
Nyírlugos	Szabolcs-Szatmár-Bereg	2005. július 1.
Nyírmada	Szabolcs-Szatmár-Bereg	2009. július 1.
Nyírtelek	Szabolcs-Szatmár-Bereg	2005. július 1.
Ócsa	Pest	2005. július 1.
Onga	Borsod-Abaúj-Zemplén	2013. július 15.
Órbottyán	Pest	2013. július 15.
Óriszentpéter	Vas	2005. július 1.
Örkény	Pest	2004. július 1.
Pacsa	Zala	2009. július 1.
Pálháza	Borsod-Abaúj-Zemplén	2005. július 1.
Pannonhalma	Győr-Moson-Sopron	2000. július 1.
Pécel	Pest	1996. július 1.
Pécsvárad	Baranya	1993. augusztus 1.
Pilis	Pest	2005. július 1.
Piliscsaba	Pest	2013. július 15.
Pilisvörösvár	Pest	1997. július 1.
Polgár	Hajdú-Bihar	1993. január 1.

Polgárdi	Fejér	1997. július 1.
Pomáz	Pest	2000. július 1.
Pusztaszabolcs	Fejér	2008. július 1.
Rácalmás	Fejér	2009. július 1.
Rakamaz	Szabolcs-Szatmár-Bereg	2000. július 1.
Rákóczi falva	Jász-Nagykun-Szolnok	2009. július 1.
Répcelak	Vas	2001. július 1.
Rudabánya	Borsod-Abaúj-Zemplén	2008. július 1.
Sajóbábony	Borsod-Abaúj-Zemplén	2009. július 1.
Sándorfalva	Csongrád	2005. július 1.
Sásd	Baranya	1995. július 1.
Sellye	Baranya	1997. július 1.
Simontornya	Tolna	1995. július 1.
Solt	Bács-Kiskun	1997. július 1.
Soltvadkert	Bács-Kiskun	1993. szeptember 1.
Sülysáp	Pest	2013. július 15.
Szabadszállás	Bács-Kiskun	1995. július 1.
Szendrő	Borsod-Abaúj-Zemplén	1996. július 1.
Szentlőrinc	Baranya	1996. július 1.
Szigethalom	Pest	2004. július 1.
Szob	Pest	2000. július 1.
Tápiószele	Pest	2009. július 1.
Tát	Komárom-Esztergom	2013. július 15.
Téglás	Hajdú-Bihar	1991. május 1.
Tét	Győr-Moson-Sopron	2001. július 1.
Tiszacsege	Hajdú-Bihar	2000. július 1.
Tiszaöldvár	Jász-Nagykun-Szolnok	1993. január 1.
Tiszalök	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1992. január 1.
Tompa	Bács-Kiskun	2004. július 1.
Tótkomlós	Békés	1993. november 1.
Tököl	Pest	2001. július 1.
Törökbálint	Pest	2007. július 1.
Tura	Pest	2001. július 1.

Újfehértó	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1992. január 1.
Újhartyán	Pest	2013. július 15.
Újkígyós	Békés	2009. július 1.
Újszász	Jász-Nagykun-Szolnok	1997. július 1.
Üllő	Pest	2005. július 1.
Vaja	Szabolcs-Szatmár-Bereg	2009. július 1.
Vámospércs	Hajdú-Bihar	2001. július 1.
Vecsés	Pest	2001. július 1.
Velence	Fejér	2004. július 1.
Vép	Vas	2009. július 1.
Veresegyház	Pest	1999. július 1.
Verpelét	Heves	2013. július 15.
Vésztő	Békés	2001. július 1.
Villány	Baranya	2000. július 1.
Visegrád	Pest	2000. július 1.
Zalakaros	Zala	1997. július 1.
Zalalövő	Zala	2000. július 1.
Zamárdi	Somogy	2008. július 1.
Zsámbék	Pest	2009. július 1.

KÖZSÉGGÉ ALAKÍTÁSOK

<i>A megalakult község neve</i>	<i>A községgé alakítás módja</i>	<i>A város, község neve, amelyből a község alakult</i>	<i>Megyei beosztása</i>	<i>A hatálybalépés időpontja</i>
Abod	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Edelény	Borsod-Abaúj-Zemplén	1992. május 1.
Algyő	városhoz csatlakozás megszüntetése	Szeged	Csongrád	1997. október 1.
Alsóbogát	városból, illetve községből történő kiválás	Edde	Somogy	1994. december 11.
Alsóújlak	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Vasvár	Vas	1993. január 1.
Annavölgy	városból, illetve községből történő kiválás	Sárisáp	Komárom-Esztergom	1997. január 1.
Ászár	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Kisbér	Komárom-Esztergom	2002. október 20.
Balajt	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Edelény	Borsod-Abaúj-Zemplén	1994. december 11.
Balatonakarattya	városból, illetve községből történő kiválás	Balatonkenese	Veszprém	2014. október 12.
Balatonboglár	községegyesítés megszüntetése városi cím egyidejű adományozásával	Boglárlelle	Somogy	1991. október 1.
Balatonfenyves	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Fonyód	Somogy	1992. január 1.
Balatonlelle	községegyesítés megszüntetése városi cím egyidejű adományozásával	Boglárlelle	Somogy	1991. október 1.

Balatonrendes	városból, illetve községből történő kiválás	Ábrahámhegy	Veszprém	1991. október 1.
Bánk	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Rétság	Nógrád	1991. szeptember 1.
Berekfürdő	városból, illetve községből történő kiválás	Karcag	Jász-Nagykun- Szolnok	1992. július 1.
Berente	községegyesítés megszüntetése	Kazincbarcika	Borsod-Abaúj- Zemplén	1999. május 1.
Bocskai kert	városból, illetve községből történő kiválás	Hajdúhadház	Hajdú-Bihar	1993. október 15.
Bodrogkisfalud	községegyesítés megszüntetése	Bodrogszegi	Borsod-Abaúj- Zemplén	1991. május 1.
Bőny	községegyesítés megszüntetése	Bőnyrétalap	Győr-Moson- Sopron	1992. január 1.
Budapest XXIII.	városból, illetve községből történő kiválás	Budapest XX.		1994. december 11.
Csabaszabadi	városból, illetve községből történő kiválás	Békéscsaba	Békés	1993. július 1.
Csabdi	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Bicske	Fejér	1990. szeptember 23.
Csataszög	városból, illetve községből történő kiválás	Nagykörű	Jász-Nagykun- Szolnok	1994. december 11.
Csincse	városból, illetve községből történő kiválás	Mezőkeresztes	Borsod-Abaúj- Zemplén	1994. december 11.
Csörnyeföld	községegyesítés megszüntetése	Szemenye- csörnye	Zala	1992. március 1.
Csörög	városból, illetve községből történő kiválás	Sződ	Pest	2002. október 20.
Damak	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Edelény	Borsod-Abaúj- Zemplén	1992. március 1.
Daruszentmiklós	városból, illetve községből történő kiválás	Előszállás	Fejér	2002. október 20.

Dunaalmás	községegyesítés megszűntetése	Almásneszmély	Komárom-Esztergom	1991. május 15.
Egeralja	községegyesítés megszűntetése	Adorjánháza	Veszprém	1991. november 1.
Eplény	városból, illetve községből történő kiválás	Zirc	Veszprém	1992. január 1.
Farád	városhoz csatlakozás megszűntetése	Csorna	Győr-Moson-Sopron	1992. március 1.
Farkaslyuk	városból, illetve községből történő kiválás	Ózd	Borsod-Abaúj-Zemplén	1999. május 1.
Folyás	városból, illetve községből történő kiválás	Polgár	Hajdú-Bihar	1992. július 1.
Gibárt	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszűntetésével	Encs	Borsod-Abaúj-Zemplén	2006. október 1.
Gyüre	községegyesítés megszűntetése	Varsánygyüre	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1991. január 1.
Hajdúhadház	községegyesítés megszűntetése városi cím egyidejű adományozásával	Hajdúhadház-téglás	Hajdú-Bihar	1991. május 1.
Hobol	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszűntetésével	Szigetvár	Baranya	1992. január 1.
Hunyadfalva	városból, illetve községből történő kiválás	Kőtelek	Jász-Nagykun-Szolnok	1993. január 1.
Ipolyszög	városhoz csatlakozás megszűntetése	Balassagyarmat	Nógrád	2006. október 1.
Károlyháza	városból, illetve községből történő kiválás	Kimle	Győr-Moson-Sopron	2002. október 20.
Kaszó	városból, illetve községből történő kiválás	Somogyszob	Somogy	1994. december 11.
Kemenesmihályfa	községegyesítés megszűntetése	Sömjénmihályfa	Vas	1993. január 1.
Kemenessömjén	községegyesítés megszűntetése	Sömjénmihályfa	Vas	1993. január 1.

Kerekharaszt	városhoz csatlakozás megszüntetése	Hatvan	Heves	2006. október 1.
Kerepes	községegyesítés megszüntetése	Kerepestarcsa	Pest	1994. december 11.
Kétdobony	községegyesítés megszüntetése	Romhány	Nógrád	1993. július 1.
Kisdobsza	községegyesítés megszüntetése	Dobsza	Baranya	1992. január 1.
Kistarcsa	községegyesítés megszüntetése	Kerepestarcsa	Pest	1994. december 11.
Kulcs	városból, illetve községből történő kiválás	Rácalmás	Fejér	1994. december 11.
Ládbesenyő	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Edelény	Borsod-Abaúj- Zemplén	1993. június 1.
Lakhegy	városból, illetve községből történő kiválás	Egervár	Zala	1991. április 1.
Lókút	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Zirc	Veszprém	1993. január 1.
Mánfa	városhoz csatlakozás megszüntetése	Komló	Baranya	1992. január 1.
Mátranovák	községegyesítés megszüntetése	Mátraterenye	Nógrád	1991. január 1.
Mátraszőlős	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Pásztó	Nógrád	1991. március 1.
Máza	községegyesítés megszüntetése	Mázaszászvár	Baranya	1991. január 1.
Monorierdő	városból, illetve községből történő kiválás	Monor	Pest	2006. október 1.
Mosonudvar	városból, illetve községből történő kiválás	Moson- magyaróvár	Győr-Moson- Sopron	2010. október 3.
Móricgát	városból, illetve községből történő kiválás	Jászszentlászló	Bács-Kiskun	1993. július 1.
Muraszemenye	községegyesítés megszüntetése	Szemenye- csörnye	Zala	1992. március 1.

Nagydobsza	községegyesítés megszűntetése	Dobsza	Baranya	1992. január 1.
Nagyesztergár	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszűntetésével	Zirc	Veszprém	1993. január 1.
Nagykeresztúr	városból, illetve községből történő kiválás	Lucfalva	Nógrád	1999. május 1.
Nagyvarsány	községegyesítés megszűntetése	Varsánygyüre	Szabolcs-Szatmár-Bereg	1991. január 1.
Neszmély	községegyesítés megszűntetése	Almásneszmély	Komárom-Esztergom	1991. május 15.
Óbarok	városból, illetve községből történő kiválás	Bicske	Fejér	2000. január 1.
Olaszfalu	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszűntetésével	Zirc	Veszprém	1993. január 1.
Ormosbánya	városból, illetve községből történő kiválás	Izsófalva	Borsod-Abaúj-Zemplén	1993. január 1.
Ötvöskónyi	városhoz csatlakozás megszűntetése	Nagyatád	Somogy	1994. december 11.
Pálmajor	városból, illetve községből történő kiválás	Nagybajom	Somogy	1993. január 1.
Pálosvörösmart	községegyesítés megszűntetése	Abasár	Heves	2006. október 1.
Pári	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszűntetésével	Tamási	Tolna	2006. október 1.
Patvarc	városhoz csatlakozás megszűntetése	Balassagyarmat	Nógrád	1992. január 1.
Pétfürdő	városból, illetve községből történő kiválás	Várpalota	Veszprém	1997. október 1.
Pilisjászfalu	városból, illetve községből történő kiválás	Piliscsaba	Pest	1994. december 11.
Rákócziabánya	városból, illetve községből történő kiválás	Bátonyterenye	Nógrád	2002. október 20.

Remeteszőlős	városból, illetve községből történő kiválás	Nagykovács	Pest	2002. október 20.
Rétalap	községegyesítés megszüntetése	Bőnyrétalap	Győr-Moson- Sopron	1992. január 1.
Rudolftelep	városból, illetve községből történő kiválás	Izsófalva	Borsod-Abaúj- Zemplén	1994. december 11.
Somoskőújfalu	városhoz csatlakozás megszüntetése	Salgótarján	Nógrád	2006. október 1.
Szántód	városból, illetve községből történő kiválás	Zamárdi	Somogy	1997. április 15.
Szaporca	községegyesítés megszüntetése	Kémes	Baranya	1993. január 1.
Szarvaskő	városhoz csatlakozás megszüntetése	Eger	Heves	2002. október 20.
Szászvár	községegyesítés megszüntetése	Mázaszászvár	Baranya	1991. január 1.
Szegi	községegyesítés megszüntetése	Bodrogszegi	Borsod-Abaúj- Zemplén	1991. május 1.
Szelevény	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Kunszentmárton	Jász-Nagykun- Szolnok	1992. január 1.
Szorgalmatos	városból, illetve községből történő kiválás	Tiszavasvári	Szabolcs- Szatmár-Bereg	2002. október 20.
Tarjánpuszta	városból, illetve községből történő kiválás	Ravaszd	Győr-Moson- Sopron	1992. január 1.
Téglás	községegyesítés megszüntetése városi cím egyidejű adományozásával	Hajdúhadház- téglás	Hajdú-Bihar	1991. május 1.
Tekenye	városból, illetve községből történő kiválás	Zalaszentgrót	Zala	2010. október 3.
Tiszaszőlős	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Tiszafüred	Jász-Nagykun- Szolnok	2002. október 20.
Tokodaltáró	városból, illetve községből történő kiválás	Tokod	Komárom- Esztergom	1992. december 1.

Tolmács	városból történő kiválás az egykori községegyesítés megszüntetésével	Rétság	Nógrád	1994. december 11.
Tormásliget	városból, illetve községből történő kiválás	Csepreg	Vas	1993. július 1.
Uzsa	városból, illetve községből történő kiválás	Lesenceistvánd	Veszprém	1995. augusztus 20.
Zákányfalú	városból, illetve községből történő kiválás	Zákány	Somogy	2002. október 20.
Zichyújfalu	városból, illetve községből történő kiválás	Gárdony	Fejér	1997. december 15.

HELYSÉGEK MEGYÉK KÖZÖTTI ÁTCSATOLÁSA

Az átszatolt helység neve	A megye megnevezése		A hatálybalépés időpontja
	ahonnan csatolták	ahová csatolták	
Bakonygyirót	Veszprém	Győr-Moson-Sopron	2002. október 20.
Bakonypéterd	Veszprém	Győr-Moson-Sopron	1999. június 30.
Bakonszentlászló	Veszprém	Győr-Moson-Sopron	2002. október 20.
Balatonvilágos	Veszprém	Somogy	2013. január 1.
Csikvánd	Veszprém	Győr-Moson-Sopron	1992. január 1.
Dunafalva	Baranya	Bács-Kiskun	1996. január 1.
Fenyőfő	Veszprém	Győr-Moson-Sopron	2002. október 20.
Gyarmat	Veszprém	Győr-Moson-Sopron	1992. január 1.
Lázi	Veszprém	Győr-Moson-Sopron	1999. június 30.
Románd	Veszprém	Győr-Moson-Sopron	2002. október 20.
Sikátor	Veszprém	Győr-Moson-Sopron	2002. október 20.
Szárliget	Fejér	Komárom-Esztergom	1999. június 30.
Szerecseny	Veszprém	Győr-Moson-Sopron	1992. január 1.
Tiszaug	Jász-Nagykun-Szolnok	Bács-Kiskun	1999. június 30.
Veszprémvarsány	Veszprém	Győr-Moson-Sopron	2002. október

NÉVVÁLTOZÁSOK

Megye új neve	Megye régi neve	Megye	Hatályba lépés időpontja
Győr-Moson-Sopron	Győr-Sopron		1990. szeptember 30.
Város új neve	Város régi neve	Megye	
Tiszaújváros	Leninváros	Borsod-Abaúj-Zemplén	1991. február 1.
Község új neve	Község régi neve	Megye	
Baranyahídvég	Baranyahídvég	Baranya	2004. január 1.
Búcsúszentlászló	Bucsuszentlászló	Zala	2004. január 1.
Fűzvölgy	Fűzvölgy	Zala	2004. január 1.
Harka	Magyarfalva	Győr-Sopron	1990. április 1.
Kővágótöttös	Kővágótöttös	Baranya	2004. január 1.
Megyehíd	Megyehid	Vas	2004. január 1.
Nemespátró	Pátró	Zala	1991. január 1.
Nemesrádó	Rádó	Zala	1991. október 1.
Óhid	Óhid	Zala	2004. január 1.
Rábahídvég	Rábahídvég	Vas	2004. január 1.
Rábatöttös	Gutatöttös	Vas	1992. január 1.
Sajóhídvég	Sajóhídvég	Borsod-Abaúj-Zemplén	2004. január 1.
Szabadhídvég	Szabadhídvég	Fejér	2004. január 1.
Tardos	Tardosbánya	Komárom-Esztergom	1993. január 1.

Forrás: KSH Helységnévkönyv

Összeállította: *Belügyminisztérium*, Önkormányzati Módszertani Főosztály

AZ ÖNKORMÁNYZATI RENDSZER LÉTREHOZÁSÁT MEGALAPOZÓ EGYES JOGSZABÁLYOK 1990. SZEPTEMBER 30-ÁN HATÁLYOS SZÖVEGE

1949. ÉVI XX. TÖRVÉNY A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYÁRÓL

IX. fejezet

A helyi önkormányzatok

41. §¹ (1) A Magyar Köztársaság területe fővárosra, megyékre, városokra és községekre tagozódik.

(2) A főváros kerületekre tagozódik. A városokban kerületek alakíthatók.

42. §² A község, a város, a főváros és kerületei, valamint a megye választópolgárainak közösségét megilleti a helyi önkormányzás joga. A helyi önkormányzás a választópolgárok közösségét érintő helyi közügyek önálló, demokratikus intézése, a helyi közhatalomnak a lakosság érdekében való gyakorlása.

43. §³ (1) A helyi önkormányzatok alapjogai (44/A. §) egyenlőek. Az önkormányzatok kötelezettségei eltérőek lehetnek.

(2) A helyi önkormányzati jogokat és kötelezettségeket törvény határozza meg. Az önkormányzat hatáskörének jogszerű gyakorlása bírósági védelemben részesül, jogai védelmében az önkormányzat az Alkotmánybírósághoz fordulhat.

44. §⁴ (1) A választópolgárok a helyi önkormányzást az általuk választott képviselőtestület útján, illetőleg helyi népszavazással gyakorolják.

(2) A képviselőtestület tagjait négy évre választják.

44/A. §⁵ (1) A helyi képviselőtestület:

a) önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat, döntése kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül,

b) gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat, az önkormányzat bevételeivel önállóan gazdálkodik, saját felelősségére vállalkozhat,

c) az önkormányzat törvényben meghatározott feladatainak ellátásához megfelelő saját bevételre jogosult, továbbá e feladatokkal arányban álló állami támogatásban részesül,

d) törvény keretei között megállapítja a helyi adók fajtáit és mértékét,

e) törvény keretei között önállóan alakítja ki a szervezetét és működési rendjét,

f) önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetések és elismerő címek alapíthat,

¹ Megállapította: 1990. évi LXIII. törvény 4. §. Hatályos: 1990. IX. 30-tól.

² Megállapította: 1990. évi LXIII. törvény 4. §. Hatályos: 1990. IX. 30-tól.

³ Megállapította: 1990. évi LXIII. törvény 4. §. Hatályos: 1990. IX. 30-tól.

⁴ Megállapította: 1990. évi LXIII. törvény 4. §. Hatályos: 1990. IX. 30-tól.

⁵ Beiktatta: 1990. évi LXIII. törvény 4. §. Hatályos: 1990. IX. 30-tól.

g) a helyi közösséget érintő közügyekben kezdeményezéssel fordulhat a döntésre jogosult szervhez,

h) szabadon társulhat más helyi képviselőtestülettel, érdekeinek képviseletére önkormányzati érdekszövetséget hozhat létre, feladatkörében együttműködhet más országok helyi önkormányzatával, és tagja lehet nemzetközi önkormányzati szervezetnek.

(2) A helyi képviselőtestület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.

44/B. §⁶ (1) A helyi képviselőtestület elnöke a polgármester. A képviselőtestület bizottságot választhat, és hivatalt hoz létre.

(2) A polgármester az önkormányzati feladatain kívül törvény vagy törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet alapján kivételesen államigazgatási feladatokat és hatásköröket is elláthat.

(3) Törvény vagy kormányrendelet államigazgatási feladatot, hatósági hatáskört állapíthat meg a jegyzőnek, és kivételesen a képviselőtestület hivatala ügyintézőjének is.

44/C. §⁷ A helyi önkormányzatokról szóló törvény elfogadásához a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges. Ugyanilyen szavazataránnyal elfogadott törvényben korlátozhatók az önkormányzatok alapjogai.

1990. ÉVI LXV. TÖRVÉNY A HELYI ÖNKORMÁNYZATOKRÓL⁸

Az Országgyűlés - követve hazánk haladó önkormányzati hagyományait, továbbá az Európai Önkormányzati Karta alapkövetelményeit - elismeri és védi a helyi közösségek önkormányzathoz való jogait.

A helyi önkormányzás lehetővé teszi, hogy a választópolgárok helyi közössége - közvetlenül, illetőleg a választott helyi önkormányzata útján - önállóan és demokratikusan intézze a helyi érdekű közügyeit.

Az Országgyűlés, támogatva a helyi közösségek önszervező önállóságát, segíti az önkormányzathoz szükséges feltételek megteremtését, előmozdítja a közhatalom demokratikus decentralizációját.

Az Országgyűlés e célok megvalósítása érdekében a következő törvényt alkotja:

I. fejezet

A HELYI ÖNKORMÁNYZÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

Az önkormányzati jogok

1. § (1) A község, a város, a főváros és kerületei, valamint a megye önkormányzata (a továbbiakban: helyi önkormányzat) a feladat- és hatáskörébe tartozó helyi érdekű közügyekben (a továbbiakban: helyi közügy) önállóan jár el.

(2) A helyi közügyek a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátásához, a közhatalom önkormányzati típusú helyi gyakorlásához, valamint mindezek szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek helyi megteremtéséhez kapcsolódnak.

⁶ Beiktatta: 1990. évi LXIII. törvény 4. §. Hatályos: 1990. IX. 30-tól.

⁷ Beiktatta: 1990. évi LXIII. törvény 4. §. Hatályos: 1990. VIII. 9-től.

⁸ A törvényt az Országgyűlés az 1990. augusztus 3-ai ülésnapján fogadta el.

(3) A helyi önkormányzat - a törvény keretei között - önállóan szabályozhatja, illetőleg egyedi ügyekben szabadon igazgathatja a feladat- és hatáskörébe tartozó helyi közügyeket. Döntését az Alkotmánybíróság, illetve bíróság és kizárólag jogszabálysértés esetén bírálhatja felül.

(4) A helyi önkormányzat - a választott helyi képviselő-testület által, vagy a helyi népszavazás döntésével - önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabályt nem sért. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását.

(5) Törvény a helyi önkormányzatnak kötelező feladat- és hatáskört is megállapíthat. A kötelezően ellátandó önkormányzati feladat- és hatáskörök meghatározásával egyidejűleg az Országgyűlés biztosítja az ellátásukhoz szükséges anyagi feltételeket, dönt a költségvetési hozzájárulás mértékéről és módjáról.

(6) A helyi önkormányzat a törvény keretei között:

a) önállóan alakíthatja szervezetét és működési rendjét, önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetések és elismerő címeket alapíthat;

b) önkormányzati tulajdonával önállóan rendelkezik, bevételeivel önállóan gazdálkodik, az önként vállalt és a kötelező önkormányzati feladatok ellátásáról egységes költségvetéséből gondoskodik. Saját felelősségére vállalkozói tevékenységet folytathat. Kiegészítő állami támogatásra jogosult az önhibáján kívül hátrányos helyzetben levő települési önkormányzat;

c) szabadon társulhat más helyi önkormányzattal, érdekeinek képviselése és védelme céljából területi, valamint országos érdekképviselői szervezetbe tömörülhet, feladat- és hatáskörében együttműködhet külföldi helyi önkormányzattal, beléphet nemzetközi önkormányzati szervezetekbe.

2. § (1) A helyi önkormányzat érvényre juttatja a népfelség elvét, helyi közügyekben demokratikus módon, széles körű nyilvánosságot teremtve kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot.

(2) Önkormányzati döntést a helyi önkormányzat képviselő-testülete - annak felhatalmazására az általa választott bizottság vagy személy -, illetőleg a helyi népszavazás hozhat.

(3) A helyi önkormányzat véleményt nyilváníthat és kezdeményezést tehet a feladat- és hatáskörébe nem tartozó, de a helyi közösséget érintő ügyekben. A helyi önkormányzatnak a döntésre jogosult szerv a jogszabályban előírt határidőn belül érdemi választ köteles adni.

3. § Az önkormányzati jogokat, illetőleg az önkormányzat hatáskörének jogszerű gyakorlását az Alkotmánybíróság, illetőleg a bíróság védi.

4. § Az 1-3. §-ban biztosított önkormányzati jogok minden helyi önkormányzat tekintetében egyenlők.

5. § A helyi önkormányzati jogok a településen választójoggal rendelkező lakosok (továbbiakban: választópolgárok) közösségét illetik meg. A választópolgárok az önkormányzati testületbe választott képviselőik útján, és a helyi népszavazáson való részvételükkel gyakorolják az önkormányzathoz való közösségi jogaikat.

Feladatok és hatáskörök

6. § (1) A községnek, városnak, fővárosnak és kerületeinek (továbbiakban: települési önkormányzat), a megyei önkormányzatnak egymástól eltérő feladat- és hatáskörei lehetnek:

a) a helyi önkormányzatok a helyi igényektől és teljesítőképességtől függően egymástól eltérő önkormányzati feladat- és hatásköröket vállalhatnak;

b) törvény a nagyobb lakosságszámú és teljesítőképességű önkormányzatoknak - más helyi önkormányzatokhoz képest - több kötelező feladat- és hatáskört állapíthat meg. A kisebb lakosságszámú település önkormányzata - amennyiben saját maga vagy társulásával arról

közösen gondoskodni tud - működési területén önként vállalhatja a törvény által a nagyobb lakosságszámú települési önkormányzatnak, illetve megyei önkormányzatnak kötelezően előírt közszolgáltatás megszervezését. Ilyen esetben költségvetése számára igényelheti az átvállalt feladattal arányos fedezet biztosítását.

(2) A helyi önkormányzat önként vállalt, illetőleg kötelezően előírt feladat- és hatáskörei a helyi közügyek széles körét fogják át. Törvény kivételesen utalhat helyi közügyet más szervezet feladat- és hatáskörébe.

(3) A megyei és a települési önkormányzatok között nincs függőségi viszony, a kölcsönös érdekek alapján együttműködnek.

7. § (1) Törvény vagy törvény felhatalmazása alapján kormányrendelet kivételesen a polgármestert, főpolgármestert államigazgatási hatósági hatáskörrel ruházhatja fel. Törvény vagy kormányrendelet államigazgatási feladatot, hatósági hatáskört állapíthat meg a jegyzőnek és kivételesen a képviselő-testület hivatala ügyintézőjének is.

(2) A törvényben vagy törvény felhatalmazása alapján kormányrendeletben előírt esetekben - honvédelmi, polgári védelmi, katasztrófa elhárítási ügyekben - a polgármester részt vesz az országos államigazgatási feladatok helyi végrehajtásában.

(3) Ha a polgármester az (1) és (2) bekezdésben biztosított saját államigazgatási feladatkörében, illetve az államigazgatási hatósági hatáskörben jár el, a képviselő-testület nem utasíthatja, döntését nem bírálhatja felül.

II. fejezet

A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT

A települési önkormányzat feladata, hatásköre, szervei

8. § (1) A települési önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen: a településfejlesztés, a településrendezés, az épített és természeti környezet védelme, a lakásgazdálkodás, a vízrendezés és a csapadékvíz elvezetés, a csatornázás, a köztemető fenntartása, a helyi közutak és közterületek fenntartása, helyi tömegközlekedés, a településtisztaság biztosítása; gondoskodás a helyi tűzvédelemről, közbiztonság helyi feladatairól; közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, a foglalkoztatás megoldásában; az óvodáról, az alapfokú nevelésről, oktatásról, az egészségügyi, a szociális ellátásról való gondoskodás; a közösségi tér biztosítása; közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása; a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesítésének a biztosítása; az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feladatokban a települési önkormányzat maga határozza meg - a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően -, mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.

(3) Törvény a települési önkormányzatokat kötelezheti arra, hogy egyes közszolgáltatásokról és közhatalmi helyi feladatok ellátásáról gondoskodjanak. E kötelezettségek a település nagyságától, a lakosságszámtól, és egyéb feltételektől függően eltérően is megállapíthatók.

(4) A települési önkormányzat köteles gondoskodni az egészséges ivóvízellátásról, az alapfokú oktatásról, az egészségügyi és a szociális alapellátásról, a közvilágításról, a helyi közutak és a köztemető fenntartásáról; köteles biztosítani a nemzeti és az etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését.

(5) A települési önkormányzat a feladatai körében támogatja a lakosság önszerveződő közösségeinek a tevékenységét, együttműködik e közösségekkel.

9. § (1) Az önkormányzat jogi személy. Az önkormányzati feladat- és hatáskörök a képviselő-testületet illetik meg. A képviselő-testületet a polgármester képviseli.

(2) Az önkormányzati feladatokat a képviselő-testület és szervei: a polgármester, a képviselő-testület bizottságai, a képviselő-testület hivatala látják el.

(3) A képviselő-testület egyes hatásköreit a polgármesterre, a bizottságaira ruházhatja. E hatáskör gyakorlásához utasítást adhat, e hatáskört visszavonhatja.

(4) A képviselő-testület a feladatkörébe tartozó közszolgáltatások céljából önkormányzati intézményt, vállalatot, más szervezetet (a továbbiakban együtt: intézmény) alapíthat, kinevezi a vezetőiket.

10. § A képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át:

a) a rendeletalkotás;

b) szervezetének kialakítása és működésének meghatározása, továbbá a törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, megbízás;

c) a helyi népszavazás kiírása, az önkormányzati jelképek, kitüntetések és elismerő címek meghatározása, használatuk szabályozása, díszpolgári cím adományozása;

d) a gazdasági program, a költségvetés megállapítása, döntés a végrehajtásukról szóló beszámoló elfogadásáról, a helyi adó megállapítása, a településrendezési terv jóváhagyása, a képviselő-testület által meghatározott értékhatár feletti hitelfelvétel, a kötvénykibocsátás, továbbá a közösségi célú alapítvány és alapítványi forrás átvétele, és átadása;

e) önkormányzati társulás létrehozása, társuláshoz, érdekképviselési szervezethez való csatlakozás;

f) megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködésről, nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás;

g) intézmény alapítása;

h) közterület elnevezése, emlékmű állítás;

i) eljárás kezdeményezése az Alkotmánybíróságnál;

j) a bíróságok népi ülnökeinek a megválasztása;

k) állásfoglalás megyei önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti;

l) véleménynyilvánítás olyan ügyben, amelyben törvény az érdekelt önkormányzat álláspontjának a kikérését írja elő;

m) amit törvény a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe utal.

11. § (1) A képviselő-testület önkormányzati hatósági ügyben hozott határozata ellen fellebbezésnek nincs helye.

(2) A polgármester (főpolgármester), valamint a képviselő-testület bizottságának önkormányzati jogkörben hozott hatósági határozata ellen a képviselő-testülethez lehet fellebbezést benyújtani.

(3) A képviselő-testület (1) és (2) bekezdés alapján hozott határozatának a felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással a bíróságtól lehet kérni a határozat közlésétől számított harminc napon belül. A pert az önkormányzat ellen kell indítani.

A képviselő-testület működése

12. § (1) A képviselő-testület szükség szerint, a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott számú, de évente legalább hat ülést tart. Az ülést össze kell hívni a települési képviselők egynegyedének vagy a képviselő-testület bizottságának az indítványára.

(2) A képviselő-testület elnöke a polgármester, aki összehívja és vezeti a képviselő-testület üléseit.

(3) A képviselő-testület ülése nyilvános, indokolt esetben a testület zárt ülést rendelhet el.

(4) A képviselő-testület a döntéseit nyílt szavazással hozza, indokolt esetben titkos szavazást rendelhet el.

(5) A helyi képviselők és polgármesterek általános választásán a nemzeti vagy etnikai kisebbség legtöbb szavazatot kapott jelöltje kisebbségének helyi szószólójává válik. Amennyiben nem tagja a képviselő-testületnek, annak ülésein tanácskozási joggal részt vehet. Egyéb jogosítványait a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény szabályozza.

13. § A képviselő-testület évente legalább egyszer, előre meghirdetett közmeghallgatást tart, amelyen az állampolgárok és a helyben érdekelt szervezetek képviselői közérdekű kérdést és javaslatot tehetnek.

14. § (1) A képviselő-testület akkor határozatképes, ha az ülésen a települési képviselőknek több mint a fele jelen van. A határozathozatalhoz a jelenlevő települési képviselők több mint a felének az egybehangzó szavazata szükséges.

(2) A képviselő-testület döntéshozatalából kizárható az, akit vagy akinek a hozzátartozóját az ügy személyesen érinti. A kizárásról az érintett települési képviselő kezdeményezésére vagy bármely települési képviselő javaslatára a képviselő-testület dönt. A döntéshez minősített többség szükséges.

(3) Szavazategyenlőség esetén - ha a szervezeti és működési szabályzat másként nem rendelkezik - a képviselő-testület a következő ülésén újból határoz, ismételt szavazategyenlőség esetén a polgármester szavazata dönt.

15. § (1) Minősített többség szükséges a 10. § *a), b), e), f), g)* pontban foglalt ügyek, továbbá a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott ügyek eldöntéséhez.

(2) A minősített többséghez a szervezeti és működési szabályzatban előírt, de legalább a megválasztott települési képviselők több mint a felének a szavazata szükséges. A jelenlevő települési képviselők kétharmadának a szavazata szükséges a szervezeti és működési szabályzat elfogadásához.

16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.

(2) Az önkormányzati rendeletet a képviselő-testület hivatalos lapjában, illetőleg a helyben szokásos - a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott - módon ki kell hirdetni.

(3) Az önkormányzati rendeletet a polgármester és a jegyző írja alá. Kihirdetéséről a jegyző gondoskodik.

17. § (1) A képviselő-testület üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni, amely a megjelent képviselők és meghívottak nevét, a tárgyalt napirendi pontokat, a tanácskozás lényegét és a hozott határozatokat tartalmazza. A jegyzőkönyv elkészítéséről a jegyző gondoskodik.

(2) A képviselő-testület ülésének a jegyzőkönyvét a polgármester és a jegyző írja alá. A jegyzőkönyvet az ülést követő nyolc napon belül a jegyző köteles megküldeni a köztársasági megbízottnak.

(3) A választópolgárok - a zárt ülés kivételével - betekinhetnek a képviselő-testület előterjesztéseibe és üléseinek a jegyzőkönyvébe.

18. § (1) A képviselő-testület a működésének részletes szabályait a szervezeti és működési szabályzatában határozza meg.

(2) A képviselő-testület meghatározza azoknak a fórumoknak a rendjét (község-, várospolitikai fórum, városrész tanácskozás, falugyűlés stb.), amelyek a lakosság, a társadalmi szervezetek közvetlen tájékoztatását, a fontosabb döntések előkészítésébe való bevonását szolgálják. Ezek állásfoglalásáról és az ott felmerült kisebbségi véleményekről tájékoztatni kell a képviselő-testületet.

A települési képviselő

19. § (1) A települési képviselő a település egészéért vállalt felelősséggel képviseli a választóinak az érdekeit. Részt vehet a képviselő-testület döntéseinek előkészítésében, végrehajtásuk szervezésében és ellenőrzésében. A települési képviselők jogai és kötelességei azonosak. A települési képviselő a képviselői tevékenysége során hivatalos személyként jár el.

(2) A települési képviselő:

a) a képviselő-testület ülésén a polgármestertől (alpolgármestertől), a jegyzőtől, a bizottság elnökétől önkormányzati ügyekben felvilágosítást kérhet, amelyre az ülésen - vagy legkésőbb tizenöt napon belül írásban - érdemi választ kell adni;

b) kérésére az írásban is benyújtott hozzászólását a jegyzőkönyvhöz kell mellékelni; illetőleg kérésére a véleményét rögzíteni kell a jegyzőkönyvben;

c) tanácskozási joggal részt vehet bármely bizottság ülésén. Javasolhatja a bizottság elnökének a bizottság feladatkörébe tartozó ügy megtárgyalását, amelyet a bizottság legközelebbi ülése elé kell terjeszteni és tárgyalására a települési képviselőt meg kell hívni. Kezdeményezheti, hogy a képviselő-testület vizsgálja felül bizottságának a döntését;

d) megbízás alapján képviselheti a képviselő-testületet;

e) a képviselő-testület hivatalától igényelheti a képviselői munkájához szükséges tájékoztatást, ügyviteli közreműködést. Közérdekű ügyben kezdeményezheti a képviselő-testület hivatalának intézkedését, amelyre a hivatal tizenöt napon belül érdemi választ köteles adni.

20. § (1) A települési képviselőt a testületi munkában való részvételhez szükséges időtartamra a munkahelyén fel kell menteni a munkavégzés alól. Az emiatt kiesett jövedelmét a képviselő-testület téríti meg, melynek alapján a települési képviselő társadalombiztosítási ellátásra is jogosult. A képviselő-testület átalányt is megállapíthat.

(2) A képviselő-testület a települési képviselőknek törvényben és az önkormányzati rendeletében meghatározott költségtérítést és juttatást, illetőleg havonkénti tiszteletdíjat a tanácsnoknak, a bizottsági elnöknek havonkénti tiszteletdíjat vagy évi egyszeri juttatást állapíthat meg.

21. § A képviselő-testület a polgármesternek, bármely települési képviselőnek a javaslatára a települési képviselők közül tanácsnokokat választhat. A tanácsnok felügyeli a képviselő-testület által meghatározott önkormányzati feladatkörök ellátását.

A képviselő-testület bizottságai

22. § (1) A képviselő-testület határozza meg bizottsági szervezetét, és választja meg bizottságait. A képviselő-testület a kétezernél több lakosú településen pénzügyi ellenőrző bizottságot választ. Törvény más bizottság megalakítását is elrendelheti.

(2) A képviselő-testület nemzetiségi, etnikai kisebbséget képviselő tagjai kezdeményezésére kisebbségek ügyeivel foglalkozó bizottságot hoz létre.

23. § (1) A bizottság - a feladatkörében - előkészíti a képviselő-testület döntéseit, szervezi és ellenőrzi a döntések végrehajtását. A képviselő-testület határozza meg azokat az előterjesztéseket, amelyeket bizottság nyújt be, továbbá amely előterjesztések a bizottság állásfoglalásával nyújthatók be a képviselő-testületnek.

(2) A képviselő-testület döntési jogot adhat bizottságainak és a bizottság döntését felülvizsgálhatja, önkormányzati rendeletben hatósági hatáskört állapíthat meg bizottságának.

24. § (1) A bizottság elnökét és tagjainak több mint a felét a települési képviselők közül kell választani. A képviselő-testület hivatalának dolgozója nem lehet a bizottság elnöke, tagja.

(2) A bizottságba indokolt beválasztani a feladatköre szerinti területen szolgáltatást nyújtó jelentősebb szervezet képviselőjét, társadalmi szervezet küldöttjét, a szolgáltatást igénybe vevő más választópolgárt.

25. § (1) A bizottságot a polgármester indítványára össze kell hívni.

(2) A polgármester felfüggesztheti a bizottság döntésének a végrehajtását, ha az ellentétes a képviselő-testület határozatával, vagy sérti az önkormányzat érdekeit. A felfüggesztett döntésről a képviselő-testület a következő ülésén határoz.

26. § A bizottsági döntéshozatalból kizárható az, akit vagy akinek a hozzátartozóját személyesen érinti az ügy. A kizárásról az elnök esetén a polgármester, bizottsági tag esetén a bizottság dönt. A bizottság elnöke, tagja adott ügyben elfogultságát bejelentheti, ez esetben a vitában, a döntéshozatalban nem vehet részt.

27. § A bizottság a feladatkörében ellenőrzi a képviselő-testület hivatalának a képviselő-testület döntéseinek az előkészítésére, illetőleg végrehajtására irányuló munkáját. Ha a bizottság a hivatal tevékenységében a képviselő-testület álláspontjától, céljaitól való eltérést, az önkormányzati érdek sérelmét, vagy a szükséges intézkedés elmulasztását észleli, a polgármester intézkedését kezdeményezheti.

28. § (1) A képviselő-testület - szervezeti és működési szabályzatában - településrészi önkormányzatot hozhat létre települési képviselőkkel, más választópolgárokból. A településrészi önkormányzati testület vezetője települési képviselő.

(2) A képviselő-testület a településrészt érintő ügyekben egyes hatásköreit átruházhatja a településrészi önkormányzatra, anyagi eszközöket adhat számára.

29. § A bizottságok működésének ügyviteli feladatait a képviselő-testület hivatala látja el. A településrészi önkormányzati testület munkájának segítésére a képviselő-testület hivatali kirendeltségeket hozhat létre, amelyek egyben a lakossági ügyintézésben ügyfélszolgálati teendőket is elláthatnak.

A polgármester, az alpolgármester, a jegyző

30. § A képviselő-testület az alakuló ülést a választást követő tizenöt napon belül tartja meg. Az alakuló ülést a legidősebb települési képviselő, mint korelnök vezeti.

31. § (1) A tízezernél több lakosú településen a polgármestert a képviselő-testület választja, a megválasztás a képviselő-testület alakuló ülésén történik. A polgármester személyére bármely települési képviselő javaslatot tehet. A jelölés nyílt szavazással történik. Polgármesterjelölt az lesz, aki megkapta a települési képviselők egyharmadának a szavazatát.

(2) A képviselő-testület titkos szavazással választja meg a polgármestert. Ha a választás eredménytelen, a képviselő-testület a következő, tizenöt napon belül tartott ülésén választ polgármestert. A megválasztott polgármester a képviselő-testület tagja.

32. § A polgármester a megválasztását követően esküt tesz a képviselő-testület előtt. Az eskü szövege:

„Én esküszöm, hogy hazámhoz, a Magyar Köztársasághoz, annak népéhez hű leszek, az Alkotmányt és az alkotmányos jogszabályokat megtartom; az állami és szolgálati titkot megőrzőm; megbízatásomhoz híven, pártatlanul, lelkiismeretesen járok el, és a legjobb tudásom szerint, minden igyekezetemmel (település neve) javát szolgálom.”

33. § A polgármester tekintetében a képviselő-testület gyakorolja a munkáltatói jogokat, munkabérét a jogszabály keretei között határozza meg. A polgármester az államigazgatási tevékenységéért a közszolgálati szabályok szerint felelős.

34. § A képviselő-testület a polgármester helyettesítésére, munkájának a segítésére, egyes önkormányzati feladatok ellátására alpolgármestert (alpolgármestereket) választhat. Az alpolgármesterre megfelelően irányadók a polgármesterre vonatkozó szabályok.

35. § (1) A polgármester az államigazgatási feladatait, hatásköreit [7. § (1) és (2) bekezdés] a képviselő-testület hivatalának közreműködésével látja el.

(2) A polgármester a jegyző útján irányítja a képviselő-testület hivatalát. A polgármester:

- a) meghatározza a hivatal feladatait az önkormányzat munkájának a szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában,
- b) dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben, hatósági jogkörökben, egyes hatásköreinek a gyakorlását átruházhatja,
- c) javaslatot tesz a képviselő-testület hivatalának belső szervezeti tagozódására, a hivatal munkarendjére, az ügyfélfogadás rendjére,
- d) szabályozza a hivatalban a kiadmányozás rendjét,
- e) kinevezi a hivatal dolgozóit, és gyakorolja a munkáltatói jogokat; továbbá gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat a jegyző tekintetében.

36. § (1) A képviselő-testület - pályázat alapján - a jogszabályban megállapított képesítési követelményeknek megfelelő jegyzőt nevez ki. A kinevezés határozatlan időre szól.

(2) A jegyző:

- a) a polgármester irányításával gondoskodik az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról;
- b) vezeti a hivatalt, megszervezi a hivatal munkáját;
- c) döntésre előkészíti a polgármester hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyeket;
- d) dönt azokban a hatósági ügyekben, amelyeket a polgármester ad át;
- e) tanácskozási joggal vesz részt a képviselő-testület, a képviselő-testület bizottságának ülésén;
- f) dönt a hatáskörébe utalt ügyekben.

(3) A jegyző köteles jelezni a képviselő-testületnek, a bizottságnak és a polgármesternek, ha a döntésüknél jogszabálysértést észlel. Ilyen észrevételét a képviselő-testület jegyzőkönyvének felterjesztésekor a jegyzőkönyvhöz csatolja.

(4) A községi körjegyzőségnél a körjegyző a polgármesterek egyetértésével nevezi ki a hivatal dolgozóit, és gyakorolja a munkáltatói jogokat.

(5) Ha a körjegyzőség székhelye város, a körjegyzői feladatokat a városi jegyző látja el.

37. § A képviselő-testület döntése alapján az ötezernél kevesebb lakosú községben a polgármesteri tisztség társadalmi megbízatásban is betölthető.

A képviselő-testület hivatala

38. § A képviselő-testület egységes hivatalt hoz létre - polgármesteri hivatal elnevezéssel - az önkormányzat működésével, valamint az államigazgatási ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására.

Körjegyzőség

39. § (1) Az ezernél kevesebb lakosú, a megyén belül egymással határos községek az igazgatási feladataik ellátására körjegyzőséget alakítanak és tartanak fenn. Ezernél több, de kétezernél kevesebb lakosú község is részt vehet körjegyzőségben, körjegyzőség székhelye kétezernél több lakosú település is lehet. A körjegyzőség fenntartásának költségeihez az érdekelt képviselő-testületek a településük lakosságszámának arányában járulnak hozzá.

(2) Az ezernél kevesebb lakosú község képviselő-testülete is létrehozhat önálló hivatalt, ha a képesítési követelményeknek megfelelő jegyzőt nevez ki.

(3) A körjegyzőséghez csatlakozni, abból kiválni a naptári év első napjával lehet. A döntést a kiválásról és a csatlakozásról legalább hat hónappal korábban kell meghozni.

40. § (1) Körjegyzőség alakításáról az érdekelt települések képviselő-testületei állapodnak meg. A körjegyzőt a képviselő-testületek együttes ülése nevezi ki. A körjegyző kinevezéséhez a körjegyzőséghez tartozó képviselő-testületek mindegyikének többséggel hozott egybehangzó döntése szükséges. A körjegyzőség munkájával kapcsolatos kérdésekben szükség szerint a képviselő-testületek együttes ülésén határoznak.

(2) A körjegyző ellátja a képviselő-testületek, a bizottságok és a települési képviselők működésével kapcsolatos igazgatási feladatokat, a polgármesterek hatáskörébe tartozó államigazgatási döntések előkészítését és végrehajtását.

(3) A körjegyző vagy megbízottja köteles mindegyik képviselő-testület ülésén részt venni és ott a szükséges tájékoztatást megadni.

(4) A körjegyző évente beszámol minden képviselő-testületnek a körjegyzőség munkájáról.

(5) A körjegyző vagy megbízottja a képviselő-testületek - egyeztetett - szervezeti és működési szabályzatában meghatározott gyakorisággal, hetente legalább egy napon köteles minden községben ügyfélfogadást tartani.

(6) A körjegyzőség működésének ellenőrzését, a feladatok egyeztetését az érdekelt községek polgármesterei együttesen végzik.

III. fejezet

A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK TÁRSULÁSAI

41. § (1) A települési önkormányzatok képviselő-testületei feladataik hatékonyabb, célszerűbb megoldására szabadon társulhatnak. A társulásnak a 42-44. §-ban foglaltakon kívül más formái is lehetnek.

(2) A társulás nem sértheti az abban résztvevők önkormányzati jogait.

(3) A társulás jogi személy. Székhelyéről és képviselőtéréről a társulást létrehozó megállapodás rendelkezik.

(4) A települési önkormányzatok képviselő-testületei között a társulások működése során felmerülő vitás kérdésekben a bíróság dönt.

Hatósági igazgatási társulás

42. § (1) A képviselő-testületek megállapodással egyes államigazgatási hatósági ügyfajták szakszerű intézésére hatósági igazgatási társulást hozhatnak létre.

(2) A megállapodásnak tartalmaznia kell:

a) a társulás résztvevőinek nevét, székhelyét,

b) a társulásban intézendő ügyek megjelölését,

c) a társulás vezetőjének és alkalmazottainak kinevezési módját, a munkáltatói jogok gyakorlásának a rendjét, a költségek viselésének arányát,

d) a társulásba való belépés, illetőleg a kiválás szabályait,

e) a társulás működési területén a helyszíni ügyintézés rendjét.

(3) A megállapodást meg kell küldeni a köztársasági megbízottnak, aki tizenöt napon belül tehet törvényességi észrevételt.

Intézményirányító társulás

43. § (1) Az érdekelt képviselő-testületek megállapodhatnak két vagy több községet, illetőleg várost és községet ellátó egy vagy több intézmény közös irányításában (alapításában, fenntartásában és fejlesztésében). Eltérő megállapodás hiányában a közös intézmények

fenntartásához az érdekelt képviselő-testületek a településük lakosságának arányában járulnak hozzá.

(2) A megállapodásban meg kell határozni:

- a) a közös intézmény tevékenységi és ellátási körét,
- b) az egyes képviselő-testületek pénzügyi hozzájárulásának arányát,
- c) az intézmény fenntartásával kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket, valamint azok gyakorlásának a módját,
- d) a megállapodás felmondásának a feltételeit.

(3) A közös intézménnyel kapcsolatos feladatok ellátására, hatáskörök gyakorlására az érdekelt képviselő-testületek - a település lakosságának számával arányos létszámú - bizottságot hoznak létre. A bizottság maga választja elnökét és határozza meg ügyrendjét.

(4) A bizottság ülését össze kell hívni, ha azt bármely résztvevő település bizottsági tagjai együttesen, továbbá, ha az intézmény vezetője kezdeményezi.

Közös képviselő-testület

44. § (1) A települési képviselő-testület más települési képviselő-testülettel közös képviselő-testületet alakíthat.

(2) Közös képviselő-testület alakítása esetén a képviselő-testületek részben vagy egészben egyesítik a költségvetésüket, közös hivatalt tartanak fenn és intézményeiket közösen működtetik.

(3) Azokban az ügyekben, amelyek kizárólag az adott települést érintik, az egyes települések képviselő-testülete önállóan dönt.

(4) A közös képviselő-testület alakuló ülésén határozatba foglalja a megalakulását, a székhelyét, a hozzá tartozó települések felsorolását. A közös képviselő-testület dönt a szervezetéről, működési rendjéről. A közös képviselő-testület ülését össze kell hívni bármely résztvevő település polgármesterének a kezdeményezésére.

(5) Közös testület alakítható úgy is, hogy az érdekelt települési képviselő-testületek a települések lakosságának arányában választják meg a tagjait a települési képviselők közül.

(6) A közös képviselő-testület, ha megfelel a 69. § (2)-(4) bekezdésben foglalt feltételeknek, e szabályok szerint körzeti jellegű közszolgáltatás megszervezését vállalhatja.

IV. fejezet

HELYI NÉPSZAVAZÁS, NÉPI KEZDEMÉNYEZÉS

45. § (1) A helyi népszavazásban és népi kezdeményezésben való részvételre az a választópolgár jogosult, akinek a településen állandó lakóhelye van.

(2) Az üdülőterületen az üdülőterületet érintő ügyben a helyi népszavazásban és népi kezdeményezésben jogosult részt venni az üdülőterületen önálló ingatlantulajdonnal rendelkező választópolgár akkor is, ha nincs ott állandó lakóhelye.

46. § (1) A képviselő-testület helyi népszavazást köteles kiírni a következő kérdésekben:

- a) a községegyesítésnek és a községegyesítés megszüntetésének kezdeményezése,
- b) új község alakításának kezdeményezése,
- c) közös képviselő-testület alakítása, a közös képviselő-testületből való kiválás, továbbá
- d) abban az ügyben, amelyet az önkormányzati rendelet meghatároz.

(2) Az (1) bekezdés *a)* és *c)* pontjában foglalt esetekben a helyi népszavazásban az érintett településrész, község választói vehetnek részt.

(3) A képviselő-testület helyi népszavazást rendelhet el:

a) a képviselő-testület hatáskörébe tartozó ügyben,

b) az önkormányzati rendelet megerősítésére.

(4) Nem rendelhető el helyi népszavazás:

a) a költségvetésről való döntésre,

b) a helyi adónemeket, illetőleg mértéküket megállapító rendelet tárgyában,

c) a képviselő-testület hatáskörébe tartozó személyi kérdésekben.

47. § (1) A helyi népszavazást a polgármesternél kezdeményezheti:

a) a települési képviselők legalább egynegyede,

b) a képviselő-testület bizottsága,

c) a helyi társadalmi szervezet vezető testülete,

d) az önkormányzati rendeletben meghatározott számú választópolgár, ami nem lehet kevesebb a választópolgárok tíz százalékánál, és nem lehet több a választópolgárok huszonöt százalékánál.

(2) A képviselő-testület köteles kitűzni a helyi népszavazást, ha azt az önkormányzati rendeletében meghatározott számú választópolgár kezdeményezte.

(3) A helyi népszavazásra irányuló kezdeményezésről a képviselő-testület a legközelebbi ülésén, de legkésőbb egy hónapon belül határoz. A helyi népszavazást az elrendelésétől számított két hónapon belül kell megtartani. A helyi népszavazás egy napra, vagy egymást követő napokra is kitűzhető.

(4) A képviselő-testület az ötszáz lakoson aluli községben a helyi népszavazást a falugyűlés hatáskörébe utalhatja, azzal a feltétellel, hogy a falugyűlés döntése abban az esetben számít népszavazási döntésnek, ha a falugyűlésen a választópolgároknak több mint a fele jelen van.

48. § A népszavazás eredménye kötelező a képviselő-testületre. Eredménytelen helyi népszavazás esetén a népszavazásra bocsátott kérdésben a képviselő-testület dönthet. Ugyanabban a kérdésben helyi népszavazást egy éven belül nem lehet kitűzni, akkor sem, ha a helyi népszavazás eredménytelen volt.

49. § (1) Népi kezdeményezés útján a képviselő-testület elé terjeszthető minden olyan ügy, amelynek eldöntése a képviselő-testület hatáskörébe tartozik.

(2) A képviselő-testület önkormányzati rendeletében meghatározott - a választópolgárok öt százalékánál nem kevesebb és tíz százalékánál nem nagyobb - számú választópolgár a népi kezdeményezést a polgármesternek nyújthatja be. A képviselő-testület a népi kezdeményezés tárgyalásáról a legközelebbi ülésén, de legkésőbb egy hónapon belül dönt. A képviselő-testület köteles megtárgyalni azt a népi kezdeményezést, melyet a képviselő-testület által meghatározott számú választópolgár indítványozott.

50. § A képviselő-testület önkormányzati rendeletben szabályozza a helyi népszavazás és népi kezdeményezés további feltételeit, az eljárás rendjét.

51. § Az Alkotmánybírósághoz alkotmányossági panaszt lehet benyújtani a helyi népszavazás elrendelésének jogszabálysértő elutasítása, lebonyolítása, illetőleg a helyi népi kezdeményezés tárgyalásának jogellenes elutasítása miatt. Az alkotmányossági panaszt a jogszabálysértéstől számított tizenöt napon belül lehet benyújtani.

A KÖZSÉG, A VÁROS ÉS TERÜLETÜK

52. § (1) A lakosság kezdeményezésére új község alakítható az olyan elkülönült, lakott településrészből, amely feltételei alapján képes az alapvető önkormányzati jogok gyakorlására, a 8. § (4) bekezdésében meghatározott feladatok teljesítésére. A községalakítás feltétele a kiépült helyi közszolgáltatások, legalább alsó tagozatos általános iskola, körzeti orvosi rendelő fenntartása - a szolgáltatások színvonalának jelentős csökkenése nélkül - úgy, hogy erre a megmaradó község a saját területén is képes maradjon.

(2) Új község alakításának kezdeményezése esetén a településrészen megválasztott települési képviselők közül előkészítő bizottság jön létre. Az előkészítő bizottság javaslatot tesz az új község területére, szakértői vélemény alapján a község elnevezésére, a vagyon, valamint a vagyoni jogok és kötelezettségek megosztására, a költségek viselésére. A javaslat elkészítéséhez - az előkészítő bizottság felkérésére - a köztársasági megbízott, vagy más szerv szakmai segítséget adhat.

(3) Az előkészítő bizottság a javaslatát ismerteti a lakossággal. A lakosság falugyűlésen vagy a településrészen tartott helyi népszavazással kezdeményezi a községalakítást. Az előkészítő bizottság javaslatára a képviselő-testület határozatába foglalja az új község alakításának a kezdeményezését. Az esetleg eltérő kisebbségi véleményt is tartalmazó községalakítási kezdeményezésről a köztársasági elnök dönt.

(4) Az új község külterülete a belterülethez kapcsolódó, egybefüggő terület. Eltérő megállapodás hiányában a település külterületét a belterületi népességgel arányosan kell megosztani.

53. § Községegyesítés megszüntetésének a kezdeményezése az 52. §-ban foglalt feltételekkel és eljárással történhet. Községegyesítés megszüntetése esetén - eltérő megállapodás hiányában - a községek területe azonos a községegyesítést megelőző területükkel.

54. § (1) Helyi népszavazás alapján az érintett képviselő-testületek határozatukkal kezdeményezik az egybeépült községek, illetőleg város és község egyesítését, egyidejűleg javaslatot tesznek az új község nevére. A megszűnt község a nevét településrésznévként megtartja.

(2) Az egyesülés során a községek valamennyi joga és kötelezettsége az új községre, illetőleg a városra száll át.

55. § A képviselő-testület a településrész lakóhelyi közösségének - kezdeményezésére - kizárólag a településrészt érintő ügyekben önkormányzati jogokat adhat. Nem tagadhatja meg a kizárólag a településrészt érintő hatáskör átruházását:

a) az egyesítéssel létrejött településrésztől,

b) a külterületi lakott helytől,

c) az olyan üdülőterületről, amelynek népessége eléri a település állandó lakosságának egynegyedét.

56. § (1) Az érintett képviselő-testületek megállapodhatnak területrész átadásáról, átvételéről, vagy cseréjéről.

(2) Lakott területrész átadása esetén az ott lakó választópolgárok - falugyűlésen vagy helyi népszavazással kinyilvánított - többségi támogatása szükséges a megállapodáshoz. Lakott területrész átadása nem tagadható meg, ha azt az ott lakó választópolgárok többsége helyi népszavazással kezdeményezi.

(3) A települési képviselő-testület minősített többségű határozattal kezdeményezheti, hogy az Országgyűlés a települést a területével határos másik megye területéhez csatolja át. Más megyéhez csatlakozni kívánó település fogadásáról a befogadó megye képviselő-testülete állást foglal.

57. § A területváltozás költségeit az a község, város viseli, amelynek javára történt a területátcsatolás. A területváltozás a naptári év első napjával lép hatályba.

58. § A község, a város nevét úgy kell megállapítani, hogy ne lehessen összetéveszteni az országban levő más helység nevével. Községegyesítés megszüntetését követően a község általában az egyesítés előtti nevét használja. Új községnévről a lakossági állásfoglalás előtt kérni kell a földrajzi nevekben illetékes szerv szakmai véleményét.

59. § A község a várossá nyilvánítását kezdeményezheti, ha a városi cím használatát fejlettsége, térségi szerepe indokolja. A képviselő-testület a kezdeményezését a belügyminiszter útján terjeszti a köztársasági elnök elé.

60. § A városban működő, községekre is kiterjedő illetékességű állami szervek illetékességi területét összehangoltan, a lakosság számára kedvező módon kell meghatározni.

VI. fejezet

A MEGYEI JOGÚ VÁROS

61. § (1) Az Országgyűlés - a képviselő-testület kérelmére - az ötvenezerénél nagyobb lakosságszámú várost megyei jogú várossá nyilváníthatja. A megyei jogú város települési önkormányzat, és területén - megfelelő eltérésekkel - saját hatáskörként ellátja a megyei önkormányzati feladat- és hatásköröket is.

(2) A megyei jogú város képviselő-testülete a közgyűlés.

(3) A megyei jogú városban a közgyűlés kerületeket alakíthat, és kerületi hivatalokat hozhat létre.

(4) A megyei jogú város kerületi hivatalának vezetője az előjáró, aki a megyei jogú város polgármesterének a felhatalmazása alapján gyakorolja a polgármestert megillető egyes hatósági jogköröket.

(5) A megyei jogú város közgyűlése kinevezi a kerületi hivatalok vezetőit, továbbá a kerület területén megválasztott képviselők közül kerületi képviselő-testületet hozhat létre. A kerületi képviselő-testület jogi személy.

VII. fejezet

A FŐVÁROS

62. § (1) A főváros önkormányzatára - a fővárosnak az országban betöltött különleges szerepére és sajátos helyzetére figyelemmel - e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A főváros önkormányzati rendszerének részletes szabályait az e fejezetben foglalt felhatalmazások alapján külön törvény (a továbbiakban: fővárosi törvény) tartalmazza.

(3) A fővárosi önkormányzat - törvény alapján - azokat a feladatokat és hatásköröket gyakorolja, amelyek a főváros egészét vagy nagy részét érintik.

(4) A főváros képviselő-testülete a fővárosi közgyűlés. A közgyűlés tagjainak száma - amennyiben a főpolgármestert saját tagjai közül választja meg - 88 fő.

(5) A kerületi képviselő-testületek mindegyike egy képviselőt választ a 31. §-ban meghatározott szabályok szerint a fővárosi közgyűlésbe.

A képviselő-testület további 66 tagját a fővárosi választópolgárok közvetlenül választják.

(6) Amennyiben a főpolgármester a (4) és (5) bekezdések alapján nem tagja a fővárosi közgyűlésnek, megválasztásával a fővárosi közgyűlés tagjai száma 89 lesz.

63. § (1) A főváros és a fővárosi kerület törvényben meghatározott önálló feladat- és hatáskörű települési önkormányzat. A fővárosi kerület főként az alapfokú közszolgáltatások biztosításával kapcsolatos feladatokat látja el, míg a fővárosi önkormányzat azokat a feladat- és hatásköröket gyakorolja, amelyek a főváros egészét vagy nagy részét érintik.

(2) A fővárosi képviselő-testület rendeletével saját feladat- és hatásköréből szükség szerint adhat át a kerületi önkormányzatoknak.

(3) A fővárosi önkormányzat az átadott feladatok és hatáskörök arányában köteles biztosítani az azok gyakorlásához szükséges anyagi feltételeket.

64. § (1) A fővárosi kerületek a 28. § (1) bekezdésében meghatározott városrészi önkormányzatokat szervezhetnek települési képviselőkől és választópolgárokból.

(2) A városrészi önkormányzat működésének részletes szabályait a kerületi képviselő-testület szervezeti és működési szabályzata határozza meg.

65. § (1) A kerületi önkormányzat működési területén vállalhatja a törvény által a fővárosi önkormányzatnak mint területi önkormányzatnak kötelezően előírt szolgáltatás megszervezését, ez esetben költségvetése számára igényelheti az átvállalt feladattal arányos bevételi támogatás biztosítását.

(2) A fővárosi kerületi önkormányzatok - feladataik színvonalasabb ellátása érdekében - szabadon társulhatnak egymással vagy más, a fővároson kívüli helyi önkormányzattal.

66. § A kerületi önkormányzat gazdálkodására általában a települési önkormányzatokra megállapított szabályok az irányadók. A fővárosi törvény azonban az általános szabályoktól eltérést állapíthat meg oly módon, hogy az a kerületi önkormányzatok települési önállóságát nem veszélyeztetheti.

67. § (1) A fővárosi kerületben polgármestert, a fővárosban főpolgármestert választanak. A fővárosi kerületi képviselő-testület hivatalát a jegyző, a fővárosi képviselő-testület hivatalát a főjegyző vezeti.

(2) A főváros saját helyzetére figyelemmel kormányrendelet egyes államigazgatási hatósági ügyeket a fővárosi kerületi polgármester helyett a főpolgármester hatáskörébe utalhat.

(3) A fővárosi kerületi képviselő-testületek megállapodhatnak abban, hogy egyes államigazgatási hatósági ügyfajtákat több kerületre, illetőleg a főváros egészére kiterjedő társulásban látnak el.

68. § (1) A fővárosi és a kerületi képviselő-testületek e törvényben meghatározott keretek között maguk állapítják meg szervezeti és működési szabályukat.

(2) A fővárosi törvényt 1990. november 30-ig kell megalkotni. A törvény előkészítésébe be kell vonni a fővárosi kerületi önkormányzatokat, illetve a fővárosi önkormányzatot.

VIII. fejezet

A MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

A megyei önkormányzat feladata és hatásköre

69. § (1) A megyei önkormányzat köteles ellátni azokat a törvényben előírt feladatokat, amelyek megoldására települési önkormányzat nem kötelezhető. Törvény a megyei önkormányzat kötelező feladatává teheti az olyan körzeti jellegű közszolgáltatás biztosítását, amely a megye egész területére vagy nagy részére kiterjed. Törvény kötelező megyei feladatként írhatja elő az olyan körzeti jellegű közszolgáltatás megszervezését, ahol a

szolgáltatást igénybe vevők többsége nem a szolgáltatást nyújtó intézmény székhelye szerinti települési önkormányzat területén lakik.

(2) A körzeti jellegű közszolgáltatást biztosító megyei intézmény székhelye szerinti település önkormányzata saját önként vállalt önkormányzati feladatkörébe vonhatja az intézmény fejlesztését és irányítását, ha a megelőző négy év átlagában a településen állandó lakóhellyel rendelkező lakosok közül került ki az intézményi szolgáltatást igénybe vevők többsége.

(3) A törvényben kötelező megyei feladatként előírt közszolgáltatások körében a települési önkormányzat - saját maga vagy társulásával közösen - önként vállalt önkormányzati feladatként új körzeti intézményt hozhat létre, új körzeti szolgáltatást szervezhet meg.

(4) A (2)-(3) bekezdésben szabályozott esetekben a települési önkormányzat - az átvett vagy átvállalt feladatokkal arányos - bevételi támogatásban részesül. A székhelytelepülés megyei önkormányzattól, illetve az állami költségvetésből átengedett bevételi támogatáson túl nem igényelhet más kiegészítő állami vagy megyei támogatást, és nem utasíthatja el az általa működtetett közszolgáltatás iránt nem helyben jelentkező igények kielégítését.

70. § A megyei önkormányzat a törvényi kötelezettségeinek teljesítésén túl szabadon vállalhat olyan közfeladatokat, amelyeket jogszabály nem utalt más szerv kizárólagos feladat- és hatáskörébe, illetve amelynek gyakorlása nem sérti a megye által képviselt községek és városok érdekeit.

71. § (1) A megyei önkormányzat a saját terve és költségvetése alapján bevételeivel szabadon gazdálkodik, rendelkezik a törvényben meghatározott megyei önkormányzati tulajdonnal és vállalkozási tevékenységet folytathat. Feladatainak eredményesebb ellátása érdekében szabadon társulhat más megye és bármely település önkormányzatával.

(2) Törvényi felhatalmazás alapján a megyei önkormányzat - saját tevékenységi körében - rendeletet alkothat és a megyében népszavazást rendelhet el.

A megyei önkormányzat szervezete

72. § (1) A megyei önkormányzat jogi személy. Feladatait és hatáskörét a képviselő-testület (a továbbiakban: megyei közgyűlés) látja el. A megyei önkormányzatot a közgyűlés elnöke képviseli.

(2) A megyei közgyűlésnek 10 000 lakosonként egy, de legalább ötven tagja van.

73. § (1) A megyei közgyűlés tagjait a települési önkormányzat képviselő-testületének tagjai által megválasztott küldöttek választják meg.

(2) Az egy vagy több települési önkormányzat küldöttei által körzetenként megválasztható megyei közgyűlési tagok számát - a lakosság számával arányosan - a megyei közgyűlés állapítja meg.

(3) Minden települési önkormányzat képviselő-testülete - kétharmados többséggel, titkos szavazással - három küldöttet választ. A küldöttek közül legalább kettőt a képviselő-testület tagjaiból kell megválasztani.

(4) A képviselő-testület a megválasztott három küldött közül az egyiket a megyei közgyűlés tagjának jelöli.

(5) A küldöttek gyűlésén a küldöttek ajánlásával - a küldöttek közül - további jelölteket lehet állítani. A jelölés nyílt szavazással történik.

(6) Minden jelöltet fel kell venni a szavazólapra. A szavazás titkos. A küldött annyi jelöltre szavazhat, amennyi a megválasztható megyei közgyűlési tagok száma.

(7) A megyei közgyűlés tagjai - a megválasztható tagok száma szerint - azok a jelöltek, akik a legtöbb szavazatot kapták.

(8) Érvénytelen az a szavazólap, amelyen több jelölt kapott szavazatot, mint a megválasztható közgyűlési tagok száma.

74. § (1) A megyei közgyűlés tisztségviselői: az elnök és az alelnök, akiket a közgyűlés a jelenlevő képviselők kétharmados szavazati többségével, titkos szavazással négy évre választ.

(2) A megyei közgyűlés köteles megalakítani a pénzügyi ellenőrző bizottságát. Emellett a megyei közgyűlés meghatározott feladatainak eredményesebb ellátása érdekében - a tanácsnoknak választott megyei képviselők és más megyei képviselők tagsági többségét biztosítva - szabadon alakíthat bizottságokat. A megyei közgyűlés a bizottság további tagjait a szolgáltatást nyújtók és igénybe vevők, valamint a szolgáltatásban más módon érdekelt képviselőiből választja meg. A bizottság elnöke megyei tanácsnok.

75. § (1) A megyei testületek és tisztségviselők munkáját megyei önkormányzati hivatal segíti, melynek feladata a döntések szakmai előkészítése, valamint a döntések végrehajtásának szervezése és ellenőrzése. A megyei hivatalt a közgyűlés elnöke irányítja.

(2) A hivatal vezetőjét: a megyei főjegyzőt a megyei közgyűlés nevezi ki határozatlan időre. A megyei közgyűlés elnöke gyakorolja a hivatal dolgozóival kapcsolatos munkáltatói jogokat, valamint a főjegyző tekintetében az egyéb munkáltatói jogokat.

(3) A megyei közgyűlés meghatározza a hivatal belső szervezetét és működésének szabályait, biztosítja a hivatal működésének dologi feltételeit.

76. § A megyei önkormányzat működésére a települési önkormányzatokra előírt szabályokat megfelelően alkalmazni kell.

IX. fejezet

AZ ÖNKORMÁNYZATOK GAZDASÁGI ALAPJAI

77. § (1) Az önkormányzat közszolgáltatásokat nyújt. Saját tulajdonnal rendelkezik és költségvetési bevételeivel, kiadásaival önállóan gazdálkodik.

(2) Az önkormányzatok költségvetése az államháztartás része, ahhoz teljes pénzforgalmával kapcsolódik. Az önkormányzati költségvetés az állami költségvetéstől elkülönül, ahhoz az állami támogatásokkal és más költségvetési kapcsolatokkal kötődik.

Az önkormányzat vagyona

78. § (1) A helyi önkormányzat vagyona a tulajdonából és a helyi önkormányzatot megillető vagyoni értékű jogokból áll, amelyek az önkormányzati célok megvalósítását szolgálják.

(2) Az önkormányzati vagyon külön része a törzsvagyon (79. §), amelyet a többi vagyontárgytól elkülönítve kell nyilvántartani. A vagyonállapotot az éves zárszámadáshoz csatolt leltárban kell kimutatni.

79. § A törzsvagyon körébe tartozó tulajdon vagy forgalomképtelen, vagy korlátozottan forgalomképes:

a) forgalomképtelenek a helyi közutak és műtárgyaik, a terek, parkok és minden más ingatlan és ingó dolog, amelyet törvény vagy a helyi önkormányzat forgalomképtelennek nyilvánít;

b) korlátozottan forgalomképesek a közművek, intézmények és középületek, továbbá a helyi önkormányzat által meghatározott ingatlanok és ingók. A törzsvagyon korlátozottan forgalomképes tárgyairól törvény vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint lehet rendelkezni.

80. § (1) A helyi önkormányzatot - e törvényben meghatározott eltérésekkel - megilletik mindazok a jogok és terhelik mindazok a kötelezettségek, amelyek a tulajdonost megilletik, illetőleg terhelik. A tulajdonost megillető jogok gyakorlásáról a képviselő-testület rendelkezik.

(2) A helyi önkormányzat meghatározott vagyontárgy vagy vagyonrész elidegenítését, megterhelését, vállalkozásba való bevitelét, illetőleg más célú hasznosítását önkormányzati rendeletben helyi népszavazáshoz kötheti.

(3) A helyi önkormányzat vállalkozása a kötelező feladatainak ellátását nem veszélyeztetheti. Az önkormányzat olyan vállalkozásban vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét.

(4) A helyi önkormányzat társulásba bevitt (43-44. §) vagyonát a társuló helyi önkormányzat vagyonaként kell nyilvántartani, a vagyonszaporulat a társult helyi önkormányzatok közös vagyona, és arra a Polgári Törvénykönyv közös tulajdonra vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

Az önkormányzat bevételei

81. § (1) Az önkormányzat a helyi lakosság szükségleteiből és a jogszabályokból adódó feladatait saját költségvetési szerv útján, más gazdálkodó szervezet támogatásával, szolgáltatások vásárlásával, illetve egyéb módon látja el. Az önkormányzat feladataihoz igazodóan választja meg a gazdálkodás formáit és a pénzügyi előírások keretei között önállóan alakítja ki az érdekeltségi szabályokat.

(2) Az önkormányzat a feladatai ellátásának feltételeit saját bevételekből, átengedett központi adókból, más gazdálkodó szervektől átvett bevételekből, központi költségvetési normatív hozzájárulásokból, valamint támogatásokból teremti meg.

82. § (1) Saját bevételek:

a) törvényben rögzített módon a települési önkormányzatok által megállapított és kivetett helyi adók;

b) saját tevékenységből, vállalkozásból és az önkormányzati vagyon hozadékából származó nyereség, osztalék kamat és bérleti díj;

c) illetékek a külön törvényben meghatározottak szerint;

d) átvett pénzeszközök;

e) az önkormányzat területén kiszabott és onnan befolyt környezetvédelmi és műemlékvédelmi bírság külön jogszabályban megállapított hányada;

f) az önkormányzat közigazgatási területén a vadászati jog értékesítéséből származó bevétel;

g) a helyi önkormányzat egyéb bevételei.

(2) Saját bevételnek minősül a tanácsok által alapított és a tanácsok felügyelete alatt állt, nem közüzemi vállalatoknak az Állami Vagyonügynökség által történt értékesítéséből származó összeg külön törvényben meghatározott része.

83. § Az Országgyűlés által külön törvényben átengedett központi adók:

a) a magánszemélyek jövedelemadójának meghatározott része,

b) az egyéb megosztott adók.

84. § (1) Az Országgyűlés normatív költségvetési hozzájárulást állapít meg a települések lakosságszámával, egyes korcsoportokkal, intézményi ellátottakkal arányosan és egyéb mutatók alapján.

(2) Az állami költségvetési törvényben meghatározott összeg - közvetlenül, felhasználásra vonatkozó kööttség nélkül - megilleti a helyi önkormányzatokat, illetőleg törvény által meghatározott körben a feladatot ellátó önkormányzatot.

85. § (1) Az Országgyűlés meghatározza a társadalmilag kiemelt célokat. A célonkénti támogatások mértékét és feltételeit törvény tartalmazza.

(2) A helyi önkormányzatok egyedileg és közösen is igényelhetnek céltámogatást. A feltételeknek megfelelő önkormányzat a céltámogatásra jogosult.

(3) A céltámogatás kizárólag az adott célra használható fel.

86. § (1) Az Országgyűlés egyes nagy költségigényű fejlesztési és rekonstrukciós feladatok megvalósítására meghatározott helyi önkormányzatoknak címzett támogatást nyújthat.

(2) A címzett támogatás kizárólag a meghatározott célra fordítható.

87. § (1) Önállósága és működőképessége védelme érdekében kiegészítő állami támogatás illeti meg az önhibáján kívül hátrányos helyzetben levő települési önkormányzatot. A támogatás feltételéről és mértékéről az Országgyűlés az állami költségvetési törvényben dönt.⁹

(2) Új önkormányzati feladat megállapítása esetén az Országgyűlés egyidejűleg biztosítja az ellátáshoz szükséges pénzügyi fedezetet.

(3) A 84. §-ban megjelölt állami támogatások összege a költségvetési év során nem mérsékelhető.

Az önkormányzat gazdálkodása

88. § A helyi önkormányzat:

a) alapítványt hozhat létre és közérdekű kötelezettségvállalást tehet;

b) hitelt vehet fel és kötvényt bocsáthat ki; ennek fedezetéül állami hozzájárulás és az önkormányzati törzsvagyron nem használható fel;

c) dönt a célhoz nem kötött forrásai betétként történő elhelyezéséről, az állami hozzájárulás kivételével;

d) dönt egyéb banki szolgáltatások igénybevételéről.

89. § (1) A helyi önkormányzat az intézményét támogatásban részesíti. Nem vonhatja el és a támogatásba nem számíthatja be az intézménynek a kötelező térítési díjon kívüli bevételeit.

(2) Az intézmény a támogatást és saját bevételeit önállóan használja fel, a használatában levő ingatlanokat és ingókat - az alapfeladata sérelme nélkül - bevételei növelésére fordíthatja.

(3) A helyi önkormányzat a más által fenntartott intézmények működéséhez támogatást nyújthat.

90. § (1) A helyi önkormányzat gazdálkodásának biztonságáért a képviselő-testület, a gazdálkodás szabályszerűségéért a polgármester felelős.

(2) A veszteséges gazdálkodás következményei az önkormányzatot terhelik, kötelezettségeiért az állami költségvetés nem tartozik felelősséggel.

(3) Az önkormányzat fizetéseképtelenné válását a hitelezők kérelmére a bíróság állapítja meg.

(4) A fizetőképesség helyreállítása érdekében az önkormányzat köteles felfüggeszteni - a hatósági és az alapvető lakossági szolgáltatások kivételével - a feladatok finanszírozását.

Tervezés, számvitel, információ

91. § (1) Az önkormányzat meghatározza gazdasági programját és költségvetését.

(2) A költségvetés összeállításának részletes szabályait az államháztartásról szóló törvény, a finanszírozás rendjét és az állami hozzájárulás mértékét az állami költségvetési törvény határozza meg.

(3) Az állami költségvetési tervezés önkormányzatokat érintő feladatait a Pénzügyminisztérium és a Belügyminisztérium végzi.

(4) Az országgyűlési költségvetési döntéseket az önkormányzati érdekszövetségekkel lefolytatott egyeztetés után, a véleményük figyelembevételével kell meghozni.

⁹ Helyesbítette: Magyar Közlöny 1990/87.

- 92. §** (1) A helyi önkormányzatok gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi.
(2) A saját intézmények pénzügyi ellenőrzését a helyi önkormányzat látja el.

X. fejezet

*A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK ÉS A KÖZPONTI ÁLLAMI SZERVEK, AZ
ÖNKORMÁNYZATI JOGOK VÉDELME*

A központi állami szerveknek a helyi önkormányzatokkal kapcsolatos feladata és hatásköre

93. § (1) Az Országgyűlés törvényben szabályozza:

a) a helyi önkormányzatok jogállását, kizárólagos feladat- és hatáskörét, a kötelezően ellátandó feladatait, kötelező szervtípusait, működésének garanciáit, anyagi eszközeit és gazdálkodásának alapvető szabályait;

b) a helyi önkormányzati képviselők jogállását, megválasztásuk rendjét, jogait és kötelezettségeit.

(2) Az Országgyűlés a Kormánynak - az Alkotmánybíróság véleményének kikérése után előterjesztett - javaslatára feloszlatja azt a helyi képviselő-testületet, amelynek működése az Alkotmánnyal ellentétes [Alkotmány 19. § (3) bek. 1. pont]. Ha az Országgyűlés az önkormányzati képviselő-testületet feloszlatja, egyidejűleg 60 napon belüli időpontra kitűzi az időközi választást.

(3) Az Országgyűlés a feloszlatast a soron következő ülésén határozza meg. E napirend tárgyalására meg kell hívni az érintett önkormányzat polgármesterét. A polgármester jogosult a feloszlatastól való kivételre vonatkozó javaslatot kapcsolatban a képviselő-testület állásponthozatala előtt ismertetni.

(4) Az Országgyűlés dönt az állam területi tagozódásáról, továbbá - az érintett önkormányzatok véleményének kikérése után - a megyék összevonásáról, szétválasztásáról, határainak megváltoztatásáról, elnevezéséről és székhelyéről, a megyei jogú várossá nyilvánításról, valamint a fővárosi kerületek kialakításáról.

94. § A köztársasági elnök:

a) kitűzi a helyi önkormányzati általános választásokat [Alkotmány 30/A. § (1) bek. d) pont];

b) az érintett önkormányzatok kezdeményezésére dönt a városi cím adományozásáról, továbbá a község alakításáról, egyesítéséről, a községegyesítés megszüntetéséről, a város, község elnevezéséről;

c) kinevezi a köztársasági megbízottat;

d) köztársasági biztost nevez ki meghatározott önkormányzati, továbbá az államigazgatási feladatok ellátásának irányítására - az új képviselő-testület megválasztásáig terjedő időre -, ha az Országgyűlés a helyi képviselő-testületet feloszlatja.

95. § A Kormány:

a) a belügyminiszter közreműködésével, a köztársasági megbízott útján biztosítja a helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzését;

b) javaslatot terjeszt az Országgyűléshez az Alkotmánnyal ellentétesen működő helyi képviselő-testület feloszlatastól;

c) rendeletben határozza meg a helyi közszolgálat képesítési előírásait;

d) irányítja az államigazgatási feladatok ellátását és gondoskodik végrehajtásuk feltételeiről;

e) dönt az államigazgatási szerv és a helyi önkormányzat között keletkező - jogilag szabályozott más eljárás keretébe nem tartozó - vitában.

96. § A belügyminiszter:

- a) előkészíti az Országgyűlés és a köztársasági elnök hatáskörébe tartozó területszervezési döntéseket;
- b) kezdeményezi a Kormánynál az Alkotmánnyal ellentétesen működő helyi képviselő-testület feloszlására vonatkozó országgyűlési előterjesztés benyújtását;
- c) közreműködik a helyi önkormányzatok feladatát és hatáskörét, a polgármester, a főpolgármester, a köztársasági megbízott tevékenységét érintő jogszabályok, állami irányítás egyéb jogi eszközei és egyedi állami döntések tervezeteinek előkészítésében;
- d) összehangolja a helyi önkormányzatok működésével összefüggő településfejlesztés, valamint a megyei önkormányzatok működésével összefüggő fejlesztés, tervezés és gazdálkodás kormányzati feladatait;
- e) a Kormány felhatalmazása alapján irányítja a köztársasági megbízottak tevékenységét.

97. § A miniszter:

- a) rendeletben határozza meg a polgármester, a főpolgármester, a köztársasági megbízott államigazgatási feladatai ellátásának szakmai szabályait, és ellenőrzi azok érvényesülését;
- b) rendeletben szabályozza a helyi önkormányzatok által fenntartott intézmények működésének szakmai követelményeit, az intézmények dolgozóinak képesítési előírásait, ellenőrzi az előírások érvényesülését;
- c) az a) és b) pontban említett ellenőrzés eredményéről tájékoztatja a helyi önkormányzatot, javaslatot tesz a hiányosságok megszüntetésére, kezdeményezheti, hogy a képviselő-testület tárgyalja meg az ellenőrzés tapasztalatait, törvénysértés esetén tájékoztatja a törvényességi ellenőrzést ellátó szervet;
- d) tájékoztatja a helyi önkormányzatot a központi ágazatpolitikai célokról, a szabályozási eszközökről, és biztosítja számukra az ágazati feladatok ellátásához szükséges információt;
- e) a helyi önkormányzatoktól - ágazati feladatai körében - adatokat és tájékoztatást kérhet, amelyet az önkormányzat köteles teljesíteni;
- f) az állami költségvetésről szóló törvényben meghatározott címen és feltételekkel a helyi önkormányzat részére pénzügyi támogatást nyújthat.

A köztársasági megbízott

98. § A köztársasági megbízott az Országgyűlés által meghatározott régióban, illetőleg a fővárosban és kerületeiben:

- a) ellátja a helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzését; a mérlegeléssel hozott önkormányzati döntésnek kizárólag a jogszerűségét vizsgálhatja;
- b) törvényben vagy kormányrendeletben megállapított ügyekben elsőfokú hatósági jogkört gyakorol, és elbírálja a hatáskörébe tartozó jogorvoslatokat minden olyan államigazgatási hatósági ügyben, amelyben első fokon a polgármester (főpolgármester) vagy a megyei jogú város kerületi hivatalának vezetője, illetőleg a jegyző járt el, és amelyben a jogorvoslati eljárásra nem valamely centrális alárendeltségű államigazgatási szerv jogosult;
- c) ellátja a törvényben vagy törvényi felhatalmazás alapján a Kormány által hatáskörébe utalt egyéb államigazgatási feladatokat;
- d) összehangolja a köztársasági megbízott hivatala és a régió területén működő más államigazgatási szervek tevékenységét.

99. § (1) A köztársasági megbízott a törvényességi ellenőrzés körében - határidő kitűzésével - felhívja a helyi képviselő-testületet a törvénysértés megszüntetésére. A képviselő-testület a felhívásban foglaltakat köteles megvizsgálni és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedésről, vagy egyet nem értéséről a köztársasági megbízottat tájékoztatni.

(2) Ha a helyi képviselő-testület a megadott határidőn belül nem intézkedett a törvénysértés megszüntetésére, a köztársasági megbízott kezdeményezheti:

a) az Alkotmánybíróságnál a törvénysértő önkormányzati rendelet felülvizsgálatát és megsemmisítését;

b) a törvénysértő határozat, belső szabályzat és egyéb döntés bírósági felülvizsgálatát;

c) a képviselő-testület összehívását a törvénysértés megszüntetésére, a képviselő-testület tisztségviselője felelősségének megállapítását.

(3) A (2) bekezdés b) pontja esetén a pert az önkormányzat ellen a megadott határidő lejártától számított harminc napon belül lehet megindítani. A kereset benyújtásának a döntés végrehajtására halasztó hatálya nincs, de a végrehajtás felfüggesztését a bíróságtól lehet kérni.

100. § (1) A köztársasági megbízottat a miniszterelnök javaslatára, az Országgyűlés bizottsága által történt meghallgatása után a köztársasági elnök nevezi ki a jogszabályban meghatározott képesítési feltételekkel rendelkezők közül. A kinevezés a köztársasági elnök megbízatásának időtartamára szól.

(2) A köztársasági megbízott címzetes államtitkári rangot visel. Tekintetében a fegyelmi jogkört a miniszterelnök, az egyéb munkáltatói jogokat a belügyminiszter gyakorolja. A köztársasági megbízottat megbízatásának lejártá előtt a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök felmentheti.

(3) A köztársasági megbízottat feladatai ellátásában hivatal segíti. A köztársasági megbízott nevezi ki a hivatal dolgozóit, megállapítja a hivatal belső szervezetét és működésének szabályait.

A felterjesztési jog

101. § (1) A képviselő-testület az önkormányzati jogokat, illetőleg a helyi önkormányzat feladat- és hatáskörét érintő bármely kérdésben - közvetlenül vagy érdekképviseleti szervezete útján - az adott kérdésben hatáskörrel rendelkező állami szerv vezetőjéhez fordulhat, és

a) tájékoztatást, adatot, szakmai és jogértelmezési kérdésben állásfoglalást (a továbbiakban együtt: tájékoztatás) kérhet;

b) javaslatot tehet, intézkedés megtételét kezdeményezheti;

c) az általa irányított szerv működésével, illetőleg az általa kibocsátott jogszabállyal, jogi irányítási eszközzel és egyéb döntésével kapcsolatban véleményt nyilváníthat, kifogással élhet, kezdeményezheti annak megváltoztatását vagy visszavonását.

(2) A megkeresett szerv a megkeresésre harminc napon belül köteles érdemben válaszolni.

(3) Ha a tájékoztatás, illetőleg a válaszadás vagy az intézkedés nem a megkeresett szerv hatáskörébe tartozik, az köteles a megkeresést három napon belül áttenni a hatáskörrel rendelkező szervhez, és erről a megkereső helyi önkormányzatot egyidejűleg tájékoztatni.

A helyi önkormányzatok érdekképvisellete

102. § (1) A helyi önkormányzatok az önkormányzati jogok és érdekek kollektív képviselésének, védelmének és érvényesülésének előmozdítása, valamint az önkormányzati működés fejlesztése céljából érdekképviseleti szervezeteket hozhatnak létre.

(2) Az országos önkormányzati érdekképviseleti szervezetek véleményt nyilvánítanak az önkormányzatokat érintő jogszabályok és más állami döntések tervezeteivel kapcsolatban. Az érdekképviseleti szervek álláspontjáról a központi döntést hozó szervet tájékoztatni kell.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

103. § (1) A tanácsok végrehajtó bizottságai a képviselő-testületek alakuló üléséig működnek.
(2) A tanács végrehajtó bizottsága titkáranak munkaviszonya a jegyző (főjegyző) kinevezéséig tart.

(3) A megszűnő tanács és szervei jogutóda a helyi önkormányzat.

(4) A 73. § (2) bekezdésben említett megyei közgyűlési hatáskört az 1990. évi önkormányzati képviselői választások során a megyei tanács vb titkára gyakorolja.

104. § (1) A törvény hatálybalépésekor fennálló közös tanács (a továbbiakban: közös tanács) társközségének új képviselő-testülete 1990. november 30-ig dönt arról, hogy

a) intézményeit önállóan, vagy más képviselő-testülettel közösen tartja fenn,

b) körjegyzőséget hoz létre, (mely községekkel, milyen székhellyel), vagy önálló hivatalt alakít, és jegyzőt nevez ki,

c) közös képviselő-testületet alkot, (mely községgel, milyen székhellyel).

(2) A közös tanács társközségei - ha nem alakítanak közös képviselő-testületet - megállapodnak a meglévő vagyon megosztásában.

(3) A közös tanács székhelyének képviselő-testülete nem tagadhatja meg, hogy a település körjegyzőség székhelye legyen.

105. § A körjegyzőséghez tartozó községeket - ha az érdekeltek nem tudnak megállapodni - a köztársasági megbízott jelöli ki. A lakosság érdekeit sértő kijelölés ellen a képviselő-testület a köztársasági megbízott útján a belügyminiszterhez fordulhat.

106. § A közös tanács által alapított, több községet ellátó intézmény az érdekelt községek közös tulajdonába kerül. Ha a közös intézmény a községek között megosztható, a megosztásban az érintett képviselő-testületek 1990. december 31-i hatállyal megállapodhatnak.

107. § (1) Az állam tulajdonából az önkormányzatok tulajdonába kerülő vagyontárgyak köre a következő:

a) az önkormányzat közigazgatási területén levő ingatlanok, erdők és vizek törvényben meghatározott köre;

b) a tanácsok által alapított és a tanácsok felügyelete alatt álló közüzemi célra alapított állami gazdálkodó szervezetek, továbbá a költségvetési üzemek vagyona és az e szervezetekből átalakuló gazdasági társaságokban az államot megillető vagyonszám;

c) a lakossági szükségleteket kielégítő közművek építményei, vonalas létesítményei, berendezései a település belterületi határán belül, az állam kizárólagos tulajdonába tartozó létesítmények kivételével;

d) a tanácsok kezelésében, illetőleg tulajdonosi irányítása alatt álló oktatási, kulturális, egészségügyi, szociális, sport és egyéb intézmények vagyona;

e) a tanácsi, illetőleg a tanácsi ingatlankezelő szervek kezelésében levő állami bérlakások;

f) a középületek és a hozzájuk tartozó földek, a központi állami feladatokat szolgáló épületek kivételével;

g) a tanács valamennyi pénzvagyona, értékpapírja és más vagyoni joga.

(2) A tanács és szervei, valamint intézményei kezelésében levő állami ingatlanok, erdők, vizek, - kivéve a védett természetvédelmi területeket és a műemlékileg védett épületeket, építményeket, területeket - pénz és értékpapírok, a törvény hatálybalépésének napján e törvény erejénél fogva a helyi önkormányzatok tulajdonába kerülnek.

(3) A külön törvényben meghatározott, állami tulajdonban levő földek, erdők, más ingatlanok, vizek, valamint az összes természetvédelem alatt álló területek és műemlékileg védett épületek, építmények, területek, továbbá a közművek létesítményei, az (1) bekezdés *b*) pontjában említett szervezetek vagyonának önkormányzati tulajdonába adására, az önkormányzatok és a vállalatok közötti megosztására a kormány megyei (fővárosi) vagyonátadó bizottságokat hoz létre, amelyek döntenek e dolgok önkormányzati tulajdonba adásáról és a vagyoni terhek rendezéséről. A vagyonátadó bizottságban részt vesznek az épített és a természeti környezetvédelemért felelős országos szervezetek képviselői is.

(4) A vagyonátadásig a (3) bekezdésben említett vagyontárgyak csak a vagyonátadó bizottság, illetve a természeti vagy műemléki értékük miatt védett, az illetékes országos főhatóság hozzájárulásával forgalomképesek.

(5) A vagyonátadó bizottság döntésével a helyi önkormányzat tulajdonába kerül az e törvény kihirdetése napján az önkormányzat belterületéhez tartozó állami tulajdonban levő föld, a kizárólag állami tulajdonba kerülő földek kivételével.

(6) A több helyi önkormányzat szükségletét kielégítő közüzemi és kommunális vállalatok, továbbá a közművek települések közötti építményei, vonalas létesítményei, berendezései és a települések közötti helyi közutak - ha az érintett helyi önkormányzatok másként nem állapodnak meg - a vagyonátadó bizottság döntése alapján a megyei önkormányzat tulajdonába vagy az érintett települési önkormányzatok közös tulajdonába kerülnek.

108. § A nagyközségi címet használhatják azon települések képviselő-testületei, amelyek a törvény hatályba lépésekor nagyközségi tanácsok voltak, továbbá amelyek területén legalább ötezer lakos él.

109. § Az önkormányzati hatósági ügyben folyó eljárásra - az e törvényben foglalt eltérésekkel - az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1981. évi I. törvényt kell megfelelően alkalmazni.

110. § E törvény 14. § (2) bekezdésének és 26. § alkalmazásában hozzátartozó: az egyeneságbeli rokon és ennek házastársa, a testvér, a házastárs, az élettárs.

111. § E törvény 11. § (3) bekezdésében és 99. § (3) bekezdésében említett eljárásra a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény XX. fejezetének rendelkezéseit kell alkalmazni. E törvény 41. § (4) bekezdésben foglalt esetben a perre kizárólag a megyei bíróság székhelyén működő helyi bíróság illetékes, Budapest területén a Pesti Központi Kerületi Bíróság jár el.

112. § E törvény 8. § (4) bekezdésében előírt az egészséges ivóvíz ellátásának biztosításáról minden községben legkésőbb az 1990. évben megválasztott helyi önkormányzati képviselő-testület megbízatásának a lejártáig kell gondoskodni.

113. § Ez a törvény az önkormányzati képviselő-testületek tagjai 1990. évi választásának napján lép hatályba.

114. § Az Alkotmánybíróság - a Kormány indítványa alapján - véleményt nyilvánít a helyi képviselő-testület működésének alkotmányellenességéről.

115. § (1) E törvény hatályba lépésével hatályát veszti:

a tanácsokról szóló 1971. évi I. törvény és az azt módosító 1983. évi 26. törvényerejű rendelet 1-18. §-a, 1985. évi IV. törvény, 1987. évi 21. törvényerejű rendelet, 1990. évi XXII. törvény 1-3. §-a,

az ügyészségről szóló, módosított 1972. évi V. törvény (Ütv.) 5. § (2) bekezdés *a*) pontjából „a Minisztertanács” szövegrész, 13. § (1) bekezdéséből az „és a tanácsok” szövegrész, valamint a 13. § (2) bekezdés *d*) pontja,

a népszavazásról és a népi kezdeményezésről szóló 1989. évi XVII. törvénynek a helyi népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló rendelkezései,

az állami kitüntetésekéről szóló 1976. évi 3. törvényerejű rendelet 3. § (3) bekezdéséből „a tanács helyi jellegű”, 18. § (1) bekezdéséből „valamint a tanács” szövegrész,

a megyei irányításban közreműködő városok, városi jogú nagyközségek és a városkörnyéki községek kijelöléséről szóló 23/1983. NET határozat, ez azonban nem érinti az egyes állami szerveknek e határozat alapján megállapított illetékességi területét;
a megyék nevének, székhelyének és területének megállapításáról szóló 4343/1949. (XII. 14.) MT rendelet és az azt módosító 96/1989. (VIII. 31.) MT rendelet,
a tanácsokról szóló 1971. évi I. törvény végrehajtására kiadott 11/1971. (III. 31.) Korm. rendelet és az azt módosító 50/1983. (XII. 28.) MT rendelet 1-34. §-a, 25/1985. (V. 6.) MT rendelet, 33/1986. (VIII. 26.) MT rendelet 1. §-a, 86/1988. (XII. 15.) MT rendelet, 44/1990. (III. 13.) MT rendelet 1-3. §-a,
az előljárási jogokról szóló 9/1985. (III. 7.) MT rendelet,
a tanácsai művelődési intézmények létesítésének, illetőleg megszüntetésének általános szabályairól szóló 34/1986. (VIII. 26.) MT rendelet,
a helyi címer és zászló alkotásáról, használatáról, a díszpolgári cím adományozásáról szóló 1006/1974. (II. 22.) MT határozat és az azt módosító 44/1990. (III. 13.) MT rendelet 15-16. §-a,
a tanácsok által alapítható kitüntetésekéről és egyéb elismerésekről szóló 1033/1977. (VIII. 17.) MT határozat és az azt módosító 1006/1985. (III. 1.) MT határozat II. része,
a tanácsai egészségügyi és szociális intézményekről szóló 1055/1983. (XII. 28.) MT határozat, az előljáró tiszteletdíjának megállapításáról szóló 1/1985. (III. 28.) MTTH rendelkezés és az azt módosító 3/1987. (XII. 14.) MTTH rendelkezés.
(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Ütv. 13. § (2) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„c) a hatáskörébe tartozó területi és helyi szerveknél általános érvényű rendelkezés (szabályzat, alapszabály stb.) kiadását, módosítását vagy egyes rendelkezéseinek hatályon kívül helyezését kezdeményezheti.”
(3) Az Országgyűlés felhatalmazza az igazságügyi minisztert, hogy a népszavazásról és a népi kezdeményezésről szóló 1989. évi XVII. törvény hatályos szövegét, a szükséges szerkesztéssel, közzétegye.

1990. ÉVI LXIV. TÖRVÉNY A HELYI ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐK ÉS POLGÁRMESTEREK VÁLASZTÁSÁRÓL¹⁰

I. fejezet

A választójog

- 1. §** A választójog általános és egyenlő, a szavazás közvetlen és titkos.
- 2. §** (1) Minden nagykorú magyar állampolgár, akinek állandó (ennek hiányában: ideiglenes) lakóhelye (továbbiakban: lakóhely) Magyarországon van, az önkormányzati választásokon választó és választható. A választás joga megilleti a Magyarországon tartósan letelepedett nem magyar állampolgárt is (továbbiakban együttesen: választópolgár).
- (2) Nincs választójoga annak:
- a) aki cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt áll;
 - b) aki közügyek gyakorlásától eltiltó jogerős ítélet hatálya alatt áll;
 - c) aki szabadságvesztés büntetését tölti;
 - d) aki büntetőeljárásban jogerősen elrendelt intézeti kényszergyógykezelés alatt áll.

¹⁰ A törvényt az Országgyűlés az 1990. augusztus 3-ai ülésnapján fogadta el.

(3) A választópolgár a választójogát szabad elhatározása alapján, - az e törvényben foglaltak kivételével - lakóhelyén gyakorolja.

(4) Az a választópolgár, aki állandó lakóhelye mellett legalább 5 éve folyamatosan ideiglenes lakóhellyel rendelkezik, igazolással választójogát ideiglenes lakóhelyén gyakorolhatja.

3. § Nem választható az önkormányzati képviselőtestület tagjának (továbbiakban: képviselő) és polgármesternek az, aki nem magyar állampolgár.

II. fejezet

A választók nyilvántartása

4. § (1) A községi, városi, fővárosi kerületi jegyző (a továbbiakban együtt: jegyző) a szavazás napja előtt legkésőbb 35 nappal községenként, illetőleg egyéni választókerületenként, azon belül szavazókörönként összeállítja a választók nyilvántartását, elkészíti az erről szóló értesítést, továbbá összeállítja azoknak a nagykorú személyeknek a jegyzékét, akiknek nincs választójoguk (a továbbiakban együtt: nyilvántartás). A választások második fordulója előtt az időközben bekövetkezett változásokat a nyilvántartáson át kell vezetni.

(2) A jegyző a nyilvántartás összeállítását vagy az értesítők elkészítését, illetőleg kiküldését - az állami költségvetésben erre a célra megállapított pénzösszeg terhére - nem állami szervnél is megrendelheti.

5. § (1) A nyilvántartásba fel kell venni:

a) azokat a magyar állampolgárokat, akiknek állandó lakóhelye - ennek hiányában ideiglenes lakóhelye - a községben, városban (a továbbiakban együtt: település), illetőleg az egyéni választókerületben van, és legkésőbb a választás napján betöltik 18. életévüket, vagy házasságkötés folytán nagykorúvá váltak;

b) a Magyar Köztársaságban tartósan letelepedett, és 18. életévüket betöltött nem magyar állampolgárokat, akik a külföldiek személyi igazolványával rendelkeznek, valamint lakóhelyük a településen, illetőleg az egyéni választókerületben van.

(2) A nyilvántartást a népességnylvántartás adatai, valamint a gyámhatóság nyilvántartása alapján kell összeállítani. A tartósan letelepedett nem magyar állampolgárokról, továbbá a 2. § (2) bekezdés b)-d) pontja szerint választójoggal nem rendelkező személyekről az Országos Népességnylvántartó Szolgálat adatokat szolgáltat.

(3) A nyilvántartást úgy kell összeállítani, hogy az alkalmas legyen a település, illetőleg az egyéni választókerület, a szavazókör és a választópolgár azonosítására. A nyilvántartást a jegyző hitelesíti.

(4) A nyilvántartást a helyi önkormányzat polgármesteri hivatalának helyiségében (a továbbiakban: hivatal) 10 napra közzemlére kell tenni és ennek időpontját a helyben szokásos módon ki kell hirdetni. A közzemlére tétellel egyidejűleg a választás első fordulója előtt írásban értesíteni kell a választópolgárokat a nyilvántartásba való felvételükről. Az értesítő kiküldéséről a jegyző gondoskodik.

(5) A választójoggal nem rendelkezők jegyzéke titkos, abba az érintett személyen, a bíróságon, a választási szerv és a munkacsoport tagjain kívül más nem tekinthet be.

(6) A közzemlére tett nyilvántartás, valamint az értesítő a személyi számot nem tartalmazhatja.

6. § (1) A nyilvántartásból való kihagyás vagy a nyilvántartásba való felvétel miatt - a nyilvántartás közzemlére tételének időtartama alatt - a jegyzőnél emelhető kifogás. Az alaptalannak tartott kifogást, legkésőbb a beérkezését követő napon, át kell tenni a helyi bírósághoz, Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz.

(2) A bíróság a kifogásról a beérkezésétől számított 3 napon belül, nemperes eljárásban, népi ülnökök közreműködésével határoz. A döntés előtt minden érdekeltet - kérésére - meg kell hallgatni. Ha a bíróság a kifogást alaposnak tartja, elrendeli a nyilvántartás kiigazítását, ellenkező esetben a kifogást elutasítja. A bíróság határozata ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

(3) A bíróság határozatát, annak meghozatala napján közli a jegyzővel és azzal, aki a kifogást emelte. Ha a bíróság a nyilvántartásba vétel törlését rendeli el, a határozatot az érintett személlyel is közölni kell.

(4) A jegyző a nyilvántartásból kihagyott választópolgárt utólag nyilvántartásba veszi, és erről a választópolgárt is értesíti [5. § (4) bek.].

(5) A jegyző törli a nyilvántartásból azt, aki időközben meghalt, aki elvesztette a választójogát, illetőleg aki más választókerület nyilvántartásában már szerepel, vagy igazolással más választókerületben szavaz.

7. § (1) Ha a választópolgár a nyilvántartás elkészítése után - a szavazást megelőző 35 napon belül - az állandó lakóhelyét megváltoztatja, az új lakóhely szerint illetékes jegyzőtől - vagy a szavazás napján a szavazatszámláló bizottságtól - írásban, vagy szóban kérheti a nyilvántartásba való felvételét.

(2) Az igazolás kéréshez csatolni kell a korábbi lakóhely szerint illetékes jegyző igazolását arról, hogy a kérelmező a nyilvántartásban szerepelt és onnan törölték.

(3) Ha a választópolgár legalább 5 éve folyamatosan ideiglenesen lakóhellyel rendelkezik, akkor a (2) bekezdésben levő igazolás alapján ideiglenes lakóhelyén szavazhat.

(4) Az (1) és (3) bekezdés szerinti igazolás kiadásakor az illetékes jegyző a választópolgárt egyidejűleg törli a nyilvántartásból. Az igazolásban - a választópolgár nyilatkozata alapján - meg kell jelölni az új lakóhelyet, illetőleg ideiglenes lakóhelyet, ahol a választópolgár szavazni kíván, és azt a nyilvántartásban fel kell tüntetni. Az igazolás átvételét a választópolgár, illetőleg e célra szóló meghatalmazás alapján az általa megbízott személy, aláírásával köteles hitelesíteni.

(5) Az igazolás és a személyi igazolvány alapján az új lakóhely, illetőleg ideiglenes lakóhely szerint illetékes jegyző vagy a szavazatszámláló bizottság a választópolgárt külön nyilvántartásba veszi. Az igazolást és a külön nyilvántartást a választási iratok között meg kell őrizni.

(6) Igazolást a szavazást megelőző napon 16 óráig lehet személyesen, vagy meghatalmazott útján kérni és kiadni. Az igazolást ajánlott levélben is lehet kérni, feltéve, ha az illetékes hivatalhoz legkésőbb a szavazást megelőző 5. napon megérkezik. A levélben meg kell jelölni az új lakóhelyet, ahol a választópolgár szavazni kíván. A levélben kért igazolást a választópolgár számára a hivatal tértivevénnyel küldi meg.

III. fejezet

Választókerületek, szavazókörok

8. § A 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú település - kislistas választási rendszerben (42. §) - egy választókerületet alkot, amelyben a képviselőtestületek tagjainak száma:

- a) 300 lakosig 3,
 - b) 600 lakosig 5,
 - c) 1 300 lakosig 7,
 - d) 3 000 lakosig 9,
 - e) 5 000 lakosig 11,
 - f) 10 lakosig 13.
- 000

9. § (1) A 10 000-nél több lakosú településen és fővárosi kerületben a képviselőket a két szavazatos választási rendszerben (43-45. §) választják.

(2) A képviselők felét egyéni választókerületben választják, a képviselők másik fele listáról kap mandátumot. Törtszám esetén az egyéni választókerületek számát felfelé, a listás mandátumok számát lefelé kell kerekíteni.

(3) Az egyéni választókerületek és a listás mandátumok száma:

a) 25 000 lakosig 10 egyéni választókerület és 9 listás mandátum;

b) 50 000 lakosig 14 egyéni választókerület és 13 listás mandátum;

c) 60 000 lakosig 15 egyéni választókerület és 14 listás mandátum;

d) 70 000 lakosig és a fővárosi kerületben legalább 16 egyéni választókerület és 15 listás mandátum.

(4) Minden további 10 000 lakos után kettővel nő a képviselőtestület - eggyel az egyéni választókerületben választott, eggyel a listás - tagjainak száma.

10. § (1) A településen belül az egyéni választókerületeket úgy kell kialakítani, hogy választókerületenként a lakosság száma megközelítően azonos legyen.

(2) Az egyéni választókerületek kialakításánál figyelemmel kell lenni a nemzetiségi, vallási, történelmi és egyéb helyi sajátosságokra is.

(3) Az egyéni választókerületek sorszámát és területét legkésőbb a választás napja előtt 45 nappal a jegyző állapítja meg. Döntés előtt ki kell kérni a helyben működő pártok, társadalmi szervezetek véleményét. A döntés ellen - a (4) bekezdés kivételével - jogorvoslatnak helye nincs.

(4) A helyben működő párt vagy társadalmi szervezet a döntést követő 3 napon belül a köztársasági megbízottól jogorvoslatot kérhet, ha a településen belül az egyéni választókerületeket úgy alakították ki, hogy az egyes választókerületek lakosságának a száma aránytalan. Erről a köztársasági megbízott 3 napon belül dönt. További jogorvoslatnak helye nincs.

11. § A választópolgárok Budapest főváros közgyűlésének tagjai közül (46. §) 66-ot közvetlenül választanak: ez esetben Budapest főváros egy választókerületet alkot.

12. § (1) A szavazókörök számát, sorszámát és területi beosztását a jegyző legkésőbb a választás napja előtt 40 nappal állapítja meg úgy, hogy egy szavazókörre mintegy 600-1000 választópolgár jusson, de minden községben legyen legalább egy szavazókör.

(2) Ha a képviselő-testület és polgármester választásának napján országgyűlési képviselői időközi választás is van, a szavazóköröket egységesen kell kialakítani.

IV. fejezet

A választási szervek

13. § (1) A választási szervek a választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei, amelyeknek elsődleges feladata a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választás törvényes rendjének helyreállítása.

(2) Választási szervek: a szavazatszámoló bizottságok, továbbá a községi, városi és fővárosi kerületi választási bizottságok (továbbiakban együtt: helyi választási bizottságok).

(3) E törvényben meghatározott egyes feladatokat ellátnak az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvény alapján létrehozott területi választási bizottságok és az Országos Választási Bizottság is.

14. § (1) A választási szervnek csak a településen állandó lakóhellyel rendelkező választópolgár lehet a tagja. A választási szerv elnöke és titkára a településen jelöltet állító párt, társadalmi szervezet tagja, megbízottja, illetőleg a független jelölt megbízottja nem lehet.

(2) A választási szervnek nem lehet tagja a jelölt, a polgármester, a jegyző, illetve a választási szerv mellett működő munkacsoport tagja.

(3) A választási szerv működésének tartama alatt hatóságnak, a tagja pedig hivatalos személynek minősül.

(4) A választási szerv testületként működik. Határozatainak érvényességéhez a tagok többségének jelenléte és a jelenlevő tagok többségének szavazata szükséges. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. A kisebbségi véleményt - annak indokaival együtt - a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

(5) A választási szervek működése és tevékenysége nyilvános. A sajtó képviselői a választási szervek munkájánál külön engedély nélkül jelen lehetnek. A választási szervek rendelkezésére álló adatok és tények - e törvényben megállapított kivételekkel - nem titkosíthatók. A választási eljárás nyilvánossága nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyiséghez fűződő jogokat.

(6) A választási szervet az elnök képviseli. Ha a választási szervnek nincs elnöke, vagy tevékenységében akadályoztatva van, az elnök feladatait a titkár látja el.

15. § (1) A szavazatszámoló bizottság titkárát és két tagját, továbbá a helyi választási bizottság titkárát és négy tagját a helyi képviselőtestület választja meg. Személyükre - a pártok és társadalmi szervezetek javaslataira is figyelemmel - a jegyző tesz indítványt. A képviselőtestület póttagot is választhat. Ha a képviselő-testület nem ülésezik vagy működésében akadályozott, hatáskörét az általa kijelölt bizottság látja el.

(2) A szavazatszámoló bizottság további egy-egy tagját a választás első és második fordulójára a választókerületben az első fordulóban induló jelölt, illetőleg listát indító párt, társadalmi szervezet bízza meg. A jelöltek, illetőleg a pártok, társadalmi szervezetek közös megbízottat is állíthatnak.

(3) A helyi, fővárosi választási bizottság egy-egy tagját a jelöltet állító párt, társadalmi szervezet, illetve a független jelölt bízza meg.

(4) A helyi választási bizottságok választott tagjait a választás napja előtt legalább 40 nappal, a szavazatszámoló bizottságok választott tagjait a szavazás előtt legalább 20 nappal kell megválasztani. A választási szervek megbízott tagjait a jelölés benyújtásával egyidejűleg kell bejelenteni.

16. § (1) Ha a szavazatszámoló bizottság tagjainak száma legalább 3, illetve ha a helyi választási bizottság tagjainak száma legalább 5, saját tagjai sorából elnököt választ. A választás napja előtti 15. napon a választási szerv az elnököt megerősíti, vagy új elnököt választ.

(2) A választási szerv elnöke, titkára és tagjai az illetékes polgármester előtt - tevékenységük megkezdését megelőzően - esküt (fogadalmat) tesznek.

(3) A választási szervek elnökeinek, titkárainak és tagjainak nevét, a választási szervek hivatali helyiségének címét a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

(4) A választási szervek választott tagjainak a megbízatása az önkormányzati képviselők következő általános választása kitűzésének napjáig tart.

17. § (1) A választási szerv elnökének, titkárának és tagjának megbízatása megszűnik:

a) ha a megbízatás törvényes feltételei megszűnnek;

b) lemondással;

c) a megbízatás visszavonásával, illetőleg felmentéssel;

d) elhalálozással.

(2) A választási szerv megbízott tagjának megbízatása a választás végleges eredményének közzétételével is megszűnik.

(3) A választott és megbízott tagok jogai és kötelezettségei azonosak.

18. § (1) A szavazatszámoló bizottság legalább 3 tagból áll.

(2) A szavazatszámoló bizottság:

- a) ellenőrzi a szavazóhelyiség előkészítését, levezeti a szavazást, gondoskodik a szavazás törvényes lebonyolításáról;
- b) dönt a szavazás folyamán felmerülő vitás kérdésekben;
- c) megszámlálja a szavazatokat, és megállapítja a szavazókörben a szavazás eredményét;
- d) indítványozza a helyi választási bizottságnak az adott szavazókörben a szavazás eredményének megsemmisítését, ha olyan törvénysértést észlel, amely a szavazás eredményét érdemben befolyásolta;
- e) a szavazás eredményéről jegyzőkönyvet állít ki.

19. § (1) A helyi választási bizottság jogi személy, tagjainak száma legalább 5 fő.

(2) A helyi választási bizottság:

- a) hirdetményt tesz közzé - legkésőbb a szavazást megelőző 40 nappal - a választás napjáról, a választással kapcsolatos tudnivalókról és a jelölt ajánlásról;
- b) nyilvántartásba veszi - legkésőbb a szavazást megelőző 14. napon - a jelöltek, illetőleg visszautasítja azt a jelölést, amely a törvényes feltételeknek nem felel meg;
- c) elbírálja a jelöltajánlással kapcsolatos kifogásokat;
- d) közzéteszi - legkésőbb a szavazás napját megelőző 14 nappal - a jelöltek nevét, az ajánló párt, társadalmi szervezet nevét, illetőleg a független jelölés tényét; kisorsolja a listák sorszámát;
- e) biztosítja a szavazatszámoló bizottságok működésének törvényes feltételeit, ellenőrzi a technikai feltételeket;
- f) megállapítja a listás szavazás és az egyéni választókerületek választási eredményét;
- g) megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta;
- h) dönt a szavazatszámoló bizottságnak az igazolással történő szavazásra, a szavazás eredményére vonatkozó, és más döntése, illetve intézkedése elleni kifogásról;
- i) kiadja a képviselőknek és a polgármestereknek a megbízólevelet;
- j) kitűzi és megszervezi az időközi választást, valamint közzéteszi annak eredményét;
- k) megállapítja az időközi választás naptár szerinti határnapjait.

20. § (1) A területi választási bizottság elbírálja a helyi választási bizottság döntése ellen benyújtott kifogást.

(2) A területi választási bizottság a hivatalosan tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv intézkedését.

(3) A fővárosi választási bizottság

- a) nyilvántartásba veszi - legkésőbb a szavazást megelőző 14. napon - a listákat és az azokon szereplő jelöltek, visszautasítja azt a listát, illetőleg jelöltet, amely, illetőleg aki a törvényes feltételeknek nem felel meg; elbírálja az ezzel kapcsolatos kifogásokat;
- b) kisorsolja a listák sorszámát;
- c) megállapítja a fővárosi közgyűlés tagjai választásának eredményét, erről jegyzőkönyvet és adatlapot állít ki, továbbá kiadja a képviselők megbízólevelét.

21. § Az Országos Választási Bizottság:

- a) gondoskodik a választási szervek működésének törvényes feltételeiről, elvi állásfoglalást ad ki az egységes joggyakorlat kialakítása érdekében;
- b) a hivatalosan tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését;
- c) közzéteszi a képviselők és polgármesterek választásának előzetes, országos adatait és a véglegesen összesített országos adatokat;
- d) kitűzi az általános választás második fordulójának napját;
- e) beszámol az országgyűlésnek a képviselők és polgármesterek választásáról.

22. § (1) A választások szervezési, ügyviteli, technikai előkészítésére, lebonyolítására valamennyi választási bizottság mellett munkacsoport működik. A szavazatszámoló bizottság

és a helyi választási bizottság mellett működő jegyzőkönyvvezető tagja a helyi munkacsoportnak.

(2) A választási szerv mellett működő munkacsoport tagjait legkésőbb a szavazást megelőző 50. napon az illetékes jegyző, a köztársasági megbízott, illetőleg a belügyminiszter nevezi ki. A munkacsoport tagjai tevékenységük megkezdését megelőzően, a kinevező előtt esküt (fogadalmat) tesznek.

V. fejezet

A választási kampány

23. § (1) Bármely választópolgár - a szavazást megelőző 35. naptól - ismertethet választási programot, népszerűsíthet jelöltet, szervezhet választási gyűlést (a továbbiakban együtt: választási kampány).

(2) A választási gyűlések nyilvánosak. A választási gyűlést akadályozni, rendjét megzavarni tilos. A rend fenntartásáról a gyűlés szervezője a gyűlekezési jogról szóló törvény szabályai szerint gondoskodik.

(3) A választás kitűzésétől a szavazást megelőző nap 00.00 órájáig a hirdetés közlő szervek a választási kampánnyal összefüggő hirdetést csak azonos feltételek mellett közzétehetnek.

(4) A választási kampány utolsó napján a Magyar Rádió és a Magyar Televízió - azonos műsorfeltételekkel, azonos időtartamban, kommentár nélkül - közreadja annak a nyolc pártnak, társadalmi szervezetnek a választási összefoglalóját, amelyek országos összesítésben a legtöbb egyéni választókerületi és polgármester jelöltet állítottak.

(5) A szavazást megelőző nyolc napban a választásokkal kapcsolatos közvéleménykutatás eredményét nem szabad nyilvánosságra hozni.

(6) A szavazást megelőző nap 00.00 órájától választási kampányt folytatni tilos.

24. § (1) A választás kitűzésétől a választási kampány végéig a pártok, társadalmi szervezetek a jelöltek választási falragaszt, hirdetést, feliratot, szórólapot, vetített képet (a továbbiakban együtt: plakát) engedély nélkül készíthetnek. A plakát olyan sajtóterméknek minősül, amely engedély nélkül előállítható. Egyebekben a plakátra a sajtóról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

(2) Plakát - a (3)-(5) bekezdésekben meghatározott kivételekkel - korlátozás nélkül elhelyezhető.

(3) Épület falára, kerítésre plakátot elhelyezni kizárólag a tulajdonos, illetőleg a kezelő hozzájárulásával lehet.

(4) Egyes középületeken vagy a közterület meghatározott részén plakát elhelyezését a helyi önkormányzat műemlékvédelmi, környezetvédelmi, város(község)-képi vagy idegenforgalmi okból rendeletben megtilthatja.

(5) A választási kampányt szolgáló önálló hirdetőberendezés elhelyezésére a közterülethasználatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

(6) Plakátot olyan módon kell elhelyezni, hogy az károkozás nélkül legyen eltávolítható.

(7) Az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot vagy a közlekedés rendjét veszélyeztető plakátot a rendőrség köteles eltávolíttatni.

VI. fejezet

A jelölés

25. § (1) Jelöltet ajánlhat az a választópolgár, aki a választókerületben választójogát gyakorolhatja. Jelöltet ajánlani a szavazást megelőző 35. naptól a szavazást megelőző 18.

napig lehet. Az ajánlás nem vonható vissza. Az ajánlásért ellenértéket felajánlani, kérni, adni vagy elfogadni tilos.

(2) Minden választópolgár csak egy jelöltet ajánlhat. Ha a választópolgár több jelöltet is ajánlott, valamennyi ajánlása érvénytelen.

(3) A választópolgár csak egy településen fogadhat el egyéni választókerületi és egy listás jelölést. Budapesten a választópolgár egy egyéni választókerületben, egy fővárosi kerületi listán és egy fővárosi listán fogadhat el jelölést.

(4) Ha a választópolgárt több helyen is jelöltnek ajánlották, akkor legkésőbb a választást megelőző 17. napig nyilatkoznia kell, hogy melyik jelölést fogadja el.

26. § (1) Az ajánlóívet a hivatalban a jelöltnek ajánlott választópolgár vagy megbízottja személyesen nyújtja meg. A jelöltnek ajánlott választópolgár az ajánlóív megnyitásakor írásban nyilatkozik arról, hogy választójoga van, a jelölést elfogadja, más helyen jelölést nem fogad el, továbbá közli az ajánló párt, társadalmi szervezet nevét, vagy a független jelölés tényét.

(2) Jelöltet ajánlani személyesen a hivatalban elhelyezett ajánlóíven, továbbá a hivatalhoz megküldött levélben lehet. Az ajánlóív, illetőleg a hivatalhoz megküldött levél tartalmazza az ajánlott személy nevét, az ajánló személy nevét, lakcímét, személyi számát és a sajátkezü aláírását.

(3) Ajánlani ajánlószelvényen is lehet. Az ajánlószelvényt a - jegyző megbízottja vagy a helyi választási bizottság tagjának jelenlétében személyesen kell külön e célra szolgáló - lepecsételt urnába bedobni. Az ajánlószelvény csak az ajánlott személy nevét, a település nevét, illetőleg az egyéni választókerület sorsszámát tartalmazza. Az ilyen módon ajánló választópolgárt nyilvántartásba kell venni, amely tartalmazza az ajánló személy nevét, lakcímét, személyi számát, és nyilatkozatát arról, hogy választójoggal rendelkezik. Az ajánlószelvényt tartalmazó urnát minden nap fel kell nyitni és a benne levő ajánlószelvényeket ajánlott személyenként külön-külön meg kell számolni és ezt a számot az ajánlóívre rá kell vezetni. A levélben megküldött ajánlószelvény érvénytelen.

(4) Az ajánló személy választójogosultságát a jegyző vagy annak megbízottja igazolja. Az igazolásakor az illetékes választási szerv tagja jelen lehet.

(5) A nyilvántartásba történt felvételtől szóló értesítéssel [5. § (4) bekezdés] együtt valamennyi választópolgár ajánlószelvényt is kézhez kap.

27. § (1) Képviselőjelölt az, akit a választókerület választópolgárainak 1%-a jelöltnek ajánlott.

(2) Két vagy több párt, illetőleg társadalmi szervezet közös jelöltet is állíthat. Közös jelöltet csak közös ajánlóív alapján lehet állítani.

(3) A jelöltet az illetékes választási szervhez legkésőbb a szavazást megelőző 17. napon kell bejelenteni. A jelöltet bejelentő választópolgár bejelentési jogosultságát a választási szerv nem vizsgálja. A helyi választási bizottság minden, a törvényes jelölésnek megfelelő jelöltet nyilvántartásba vesz.

(4) Ha a szavazás megkezdése előtt a jelölt a jelölésről írásban lemond, választójogát elveszti vagy elhalálozik, nevét a jelöltek nyilvántartásából, illetőleg a szavazólapokról törölni kell.

28. § (1) Az ajánlásnak az ajánló személyére vonatkozó adatai titkosak. A jelölés elleni kifogás esetén az ajánlásokat kizárólag az illetékes választási szerv, a munkacsoport tagjai és a bíróság ellenőrizheti.

(2) Az ajánlásokról másolatot készíteni tilos. Az ajánlásokat a szavazást követő napon meg kell semmisíteni.

(3) A jelölésnek a 25-28. §-okban levő szabályait a kislistás, az egyéni választókerületi, továbbá a polgármester-választásra is alkalmazni kell.

29. § (1) A két szavazatos választási rendszerben listát az a párt, társadalmi szervezet indíthat, amely az egyéni választókerületek legalább egynegyedében jelöltet állított. [57. § c) pont.]

(2) A fővárosi közgyűlés tagjainak megválasztásánál Budapesten listát az a párt, társadalmi szervezet indíthat, amely a két szavazatos választási rendszer keretében legalább 5 fővárosi kerületben listát állított.

30. § (1) Közös listát azok a pártok, társadalmi szervezetek indíthatnak, amelyek

a) önállóan, vagy

b) egyéni választókerületekben közös ajánlóív alapján, vagy 5 fővárosi kerületben közösen érték el a lista indításának feltételét.

(2) A listát az illetékes választási bizottságnál - legkésőbb a szavazást megelőző 17. napon - írásban kell bejelenteni. A bejelentéshez jelöltenként külön-külön csatolni kell a 26. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozatokat.

(3) A listán több jelölt is állítható, mint a mandátumok száma. A listán a jelöltek sorrendjét a bejelentő határozza meg. A sorrendet módosítani nem lehet. Ha valamelyik jelölt a listáról kiesik vagy visszalép, helyére a listán soron következő jelölt lép.

(4) A listaindítás jogát nem érinti, ha a bejelentett egyéni választókerületi jelölt visszalépett.

VII. fejezet

A szavazás

31. § (1) Szavazni kizárólag személyesen, és - az e törvényben említett kivételekkel - csak a választópolgár lakóhelye szerint kijelölt szavazóhelyiségben lehet.

(2) A szavazókör területén belül lakóhellyel rendelkező, az egészségi állapota miatt mozgásában gátolt választópolgárt szavazásának lehetővé tétele érdekében, kérésére, a szavazatszámláló bizottság legalább két tagja felkeresi.

(3) Szavazni a szavazás napján 6 órától 18 óráig lehet. Ha a helyi körülmények indokolják, a választási bizottság elrendelheti, hogy a szavazás 5 órakor kezdődjék.

(4) A szavazóhelyiséget a szavazás ideje alatt nem lehet bezárni, és a szavazást nem lehet szüneteltetni, vagy meghosszabbítani.

32. § (1) A szavazóhelyiség nem lehet olyan épületben, amely a településen jelöltet állító párt, társadalmi szervezet kizárólagos használatában van.

(2) Minden szavazóhelyiségben - a szavazás titkossága érdekében - legalább két szavazófülkét kell kialakítani. A szavazáshoz a szavazófülkében tollat kell elhelyezni. A szavazás titkosságát a 31. § (2) bekezdés szerinti szavazás esetén is biztosítani kell.

(3) Minden szavazóhelyiségben a szavazás céljára két vagy több urnát kell felállítani. Az urnákat az elsőként szavazó választópolgár jelenlétében úgy kell lezárni, hogy azokból az urna szétszedése nélkül ne lehessen szavazólapot eltávolítani.

33. § (1) A választási iratok, nyomtatványok elhelyezését követően a szavazás megkezdéséig a szavazatszámláló bizottság és a munkacsoport tagjain kívül senki sem tartózkodhat a szavazóhelyiségben. A szavazóhelyiségben a választópolgárok csak a szavazáshoz szükséges ideig tartózkodhatnak.

(2) A szavazatszámláló bizottság az urnák állapotát az elsőként szavazó választópolgár - aki a szavazatszámláló bizottság tagja nem lehet - jelenlétében a szavazás megkezdése előtt megvizsgálja. A vizsgálat eredményét fel kell tüntetni a szavazási jegyzőkönyvben.

(3) Az urna lezárása után a szavazatszámláló bizottság az urnába ellenőrző lapot helyez. Az ellenőrző lap tartalmazza a szavazatszámláló bizottság jelenlevő tagjainak és az elsőként szavazó választópolgárnak az aláírását és az ellenőrző lap elhelyezésének időpontját.

34. § (1) A szavazatszámláló bizottság elnöke felelős azért, hogy a szavazás napján a szavazóhelyiségben és környékén a rendet fenntartsák; a rend fenntartására tett intézkedése mindenkire kötelező.

(2) Szolgálatot teljesítő rendőr a szavazóhelyiségbe csak a szavazatszámláló bizottság elnökének engedélyével léphet be. A rendőri intézkedésről a szavazatszámláló bizottság jegyzőkönyvet vesz föl.

35. § (1) Szavazni csak a hivatalos szavazólapokkal lehet.

(2) A kislistás, az egyéni választókerületi és a polgármester-választás szavazólapja - ábécé sorrendben - tartalmazza a jelöltek nevét és az őket jelölő pártok, társadalmi szervezetek nevét, vagy annak - a helyi választási bizottsághoz a jelöléssel egyidejűleg bejelentett - rövidítését, illetőleg a független jelölés tényét.

(3) A listás szavazólapok, valamint a polgármester szavazólapja tartalmazza a párt, társadalmi szervezet jelvényének lenyomatát fekete-fehér színben.

(4) A listás szavazólap az illetékes választási bizottság által kisorsolt sorrendben tartalmazza a pártok, társadalmi szervezetek nevét vagy annak a - választási bizottsághoz a jelöléssel egyidejűleg bejelentett - rövidítését és a listán induló jelöltek közül az első öt jelölt nevét.

36. § (1) Érvényesen szavazni csak a szavazólapon szereplő jelöltre, illetőleg listára lehet.

(2) A jelöltre, illetőleg listára szavazni a jelölt, illetőleg párt, társadalmi szervezet neve melletti körben elhelyezett két egymást metsző vonallal lehet.

(3) A szavazat érvényességét - ha az az (1) és (2) bekezdésben írt feltételeknek megfelel - nem érinti az, hogy a szavazólapon a jelöltek sorrendjét megváltoztatták, a jelölt nevét kihúzták, illetőleg nevet hozzáírtak.

(4) Érvénytelen az a szavazat:

a) amelyet nem hivatalos szavazólapon adtak le, vagy

b) amelyből nem lehet kétséget kizáró módon megállapítani, hogy a választópolgár kire, illetőleg melyik listára szavazott, vagy

c) amelyet bélyegző lenyomat nélküli szavazólapon adtak le.

(5) Ha a választási szerv megállapítja, hogy az urnába olyan szavazólap is bekerült, amelyet az adott szavazókörben választójogosultsággal nem rendelkező személy adott le, a jelöltekre, illetőleg listákra leadott érvényes szavazatok közül - a jogosulatlanul szavazók száma szerint - egyet-egyet érvénytelennek nyilvánít.

37. § (1) A szavazóhelyiségben az a választópolgár szavazhat, aki a nyilvántartásban szerepel vagy abba utóbb felvették.

(2) A szavazatszámláló bizottság megállapítja a szavazó személyazonosságát és azt, hogy szerepel-e a nyilvántartásban.

(3) A szavazatszámláló bizottság visszautasítja azt a választópolgárt, aki nem tudja személyazonosságát megfelelően igazolni, illetőleg aki - igazolás hiányában - nem vehető fel a nyilvántartásba. E személyekről a szavazatszámláló bizottság jegyzéket vezet. A visszautasított választópolgár is szavazhat, ha a szavazás lezárása előtt a személyazonosságát igazolja, illetőleg az igazolást a szavazatszámláló bizottságnak átadja.

(4) Ha a szavazásnak nincs akadálya, a szavazatszámláló bizottság tagja átadja a szavazónak a szavazólapokat, amelyeket a választópolgár jelenlétében hivatalos bélyegzővel lát el. Szükség esetén megmagyarázza a szavazás módját; a magyarázat nem tartalmazhat agitációt valamely jelölt ellen, vagy mellett.

(5) A szavazólap átvételét a szavazatszámláló bizottság feltünteti a nyilvántartásban.

38. § (1) A választópolgár a szavazófülkében szavaz, azután a szavazólapokat borítékba teszi, és a szavazatszámláló bizottság előtt urnába helyezi.

(2) A szavazás ideje alatt csak a szavazó tartózkodhat a szavazófülkében. Az a választópolgár azonban, aki nem tud olvasni, illetőleg akit testi fogyatéka vagy egyéb ok akadályoz a szavazásban, más választópolgár - ennek hiányában a szavazatszámláló bizottság két tagjának együttes - segítségét igénybe veheti.

39. § (1) A szavazatszámoló bizottság elnöke 18 órakor a szavazóhelyiséget bezárja. Azok a választópolgárok, akik a szavazóhelyiségben, vagy az előtérben tartózkodnak, még szavazhatnak. Ezután a szavazatszámoló bizottság a szavazást lezárja.

(2) A szavazás lezárása után szavazatot nem szabad elfogadni.

40. § (1) A szavazatszámoló bizottság a szavazás lezárása után először a fel nem használt szavazólapokat szavazólap fajtánként kötegbe foglalja és a köteget pecséttel lezárja.

(2) A szavazatszámoló bizottság az urna felbontása előtt ellenőrzi az urna pecsétjének érintetlenségét, felbontja az urnát és meggyőződik az ellenőrző lap meglétéről, majd az urnában levő szavazólapok számát szavazólap fajtánként összehasonlítja a szavazókörben szavazók számával. A választás érvényességének megállapításánál az urnában levő szavazólapokat szavazó fajtánként számba veszi, az urnába üresen dobott borítékokat figyelmen kívül hagyja.

(3) A szavazatszámoló bizottság ezt követően szavazólap fajtánként külön-külön csoportba helyezi és összeszámolja az érvénytelen szavazatokat. Az érvénytelenség okát a szavazólap hátoldalára rávezeti és azt a szavazatszámoló bizottság tagjai aláírják. Az érvénytelen szavazólapokat szavazólap fajtánként külön kötegbe foglalják és a köteget lepecsételik úgy, hogy a pecsét megsértése nélkül szavazólapot ne lehessen kivenni, illetőleg abba berakni. A kötegekre rá kell írni a szavazólap fajtáját, a szavazókör sorszámát és a kötegben levő szavazólapok számát.

(4) Az érvényes szavazatokat szavazólap fajtánként, ezen belül jelöltenként és listánként külön-külön meg kell számolni, majd - kivéve a kislistás szavazólapokat - a (3) bekezdés szerint kell elvégezni a kötegelést. A kötegre jelöltenként, illetőleg listánként külön-külön kell írni az érvényes szavazatok számát.

41. § (1) A szavazatszámoló bizottság a szavazatok összeszámolásáról - szavazólap fajtánként külön-külön - jegyzőkönyvet készít (a továbbiakban együtt: jegyzőkönyv).

(2) A jegyzőkönyv eggyel több példányban készül, mint ahány jelölt, illetőleg lista indult a választókerületben. A jegyzőkönyvek valamennyi példányát a szavazatszámoló bizottság jelenlevő tagjai aláírják. A jegyzőkönyv első példányának sajátkezü aláírása után a további példányok sokszorosíthatók. Sokszorosítás után a szavazatszámoló bizottság elnöke a másolatot lepecsételi és aláírásával hitelesíti.

(3) A szavazatszámoló bizottság elnöke a jegyzőkönyvek első példányát haladéktalanul továbbítja az illetékes választási bizottsághoz, a jegyzőkönyv többi példányát átadja a jelöltek szavazóhelyiségben jelenlevő képviselőinek. A választási iratokat, nyomtatványokat és szavazólapokat, továbbá a jegyzőkönyveknek a helyben át nem vett példányait megőrzés céljából - az urnával együtt - a hivatalhoz kell szállítani.

(4) A helyi, illetőleg a fővárosi választási bizottság a szavazatszámoló bizottságok jegyzőkönyvei alapján összesíti a szavazatokat, és megállapítja a választás eredményét. A kislistás választás eredményéről összesítő jegyzőkönyv, egyéni választókerületenként külön-külön jegyzőkönyv, a két szavazatos választási rendszer listás eredményéről, valamint a fővárosi listás választás eredményéről és a polgármester választásáról külön jegyzőkönyv készül. Minden jegyzőkönyv eggyel több példányban készül, mint ahány jelölt, illetőleg lista indult a választásokon. A jegyzőkönyv valamennyi példányát a választási bizottság jelenlevő tagjai aláírják. A jegyzőkönyv első példányának sajátkezü aláírása után a további példányok sokszorosíthatók. Sokszorosítás után a választási bizottság elnöke a másolatot lepecsételi és aláírásával hitelesíti. A jegyzőkönyv első példányát - a szavazóköri jegyzőkönyvek első példányaival együtt - 90 nap elteltével az illetékes levéltárnak át kell adni.

(5) A helyi, illetőleg a fővárosi választási bizottság a választás előzetes, nem hitelesített eredményéről a választás első és második fordulóját követően haladéktalanul adatlapot állít ki. Az illetékes választási bizottság a jogorvoslati eljárás befejezését követően adatlapot állít ki, amely a választás végleges eredményét tartalmazza. A helyi választási bizottság által

kiállított adatlapokat a területi választási bizottság összesíti, és az összesített, valamint a fővárosi adatokat az Országos Választási Bizottsághoz továbbítja.

(6) A választás eredményét az illetékes választási bizottság hivatalos közleményben közzéteszi.

(7) A szavazásra vonatkozó iratokat - kivéve a nyilvántartást és a jelölt ajánlásokat - a jelöltek, illetőleg megbízottaik a hivatalban a szavazást követő 3 napon belül megtekinthetik.

(8) A szavazólapokat a hivatalban az illetékes választási szerv tagjainak jelenlétében kell elhelyezni, és 90 napig meg kell őrizni úgy, hogy illetéktelen személyek részére ne válják hozzáférhetővé. A választás eredményével összefüggő kifogás esetén az érintett szavazólapokat az ügy jogerős lezárásáig kell megőrizni. 90 nap után a jegyzőkönyvek kivételével a választási iratokat meg kell semmisíteni. A jegyzőnek a választási iratok szállításáról a helyi választási bizottság elnökét vagy titkárát legalább 3 nappal korábban értesítenie kell.

(9) A választás számítástechnikai adatainak megőrzéséről - 90 napig - az illetékes választási bizottság gondoskodik.

VIII. fejezet

A választás rendszere és az eredmény megállapítása

Kislistás választás

42. § (1) A 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken a képviselőket kislistán választják.

(2) A szavazólap valamennyi jelölt nevét tartalmazza. A jelöltek nevét ábécé sorrendben kell a szavazólapra feltüntetni. A szavazólapra a választópolgár annyi jelőltre szavazhat, ahány tagja a képviselő-testületnek lehet.

(3) Érvénytelen az a szavazólap, amelyen több jelölt neve melletti körben helyeztek el egymást metsző két vonalat, mint ahány képviselő megválasztható.

(4) Képviselők azok a jelöltek lesznek, akik a megválasztható képviselők száma (8. §) szerint a legtöbb szavazatot kapták, feltéve, hogy a választópolgároknak több mint a kettőötöde szavazott.

(5) Második választási fordulót kell tartani:

a) ha az első választási fordulóban a választójogosultak kevesebb mint a kettőötöde szavazott, a második választási fordulóban minden jelölt indulhat, aki az első választási fordulóban indult. Képviselők azok a jelöltek lesznek, akik a legtöbb szavazatot kapták.

b) ha az első választási fordulót azért nem tartották meg, mert nem volt annyi jelölt, ahány képviselő megválasztható. Képviselők azok a jelöltek lesznek, akik a legtöbb szavazatot kapták.

(6) Ha az első választási fordulóban kevesebb jelölt volt, mint ahány képviselő megválasztható, akkor a második fordulóra - a jelölés szabályai szerint - új jelölt is állítható. Az új jelölés bejelentésének határideje legkésőbb a szavazást megelőző 3. nap.

(7) Az azonos szavazatszámot elért jelöltek a szavazólapra levő sorrendjük szerint kapnak mandátumot.

(8) Ha a második választási forduló érvénytelen vagy eredménytelen volt, időközi választást kell kitűzni.

Két szavazatos választási rendszer

43. § (1) A fővárosi kerületekben és a 10 000-nél több lakosú településen a szavazás két szavazatos választási rendszer szerint történik. A képviselők felét egyéni választókerületekben, másik felét listákon választják.

(2) A választópolgárok az egyik szavazólappal az egyéni választókerületi jelöltekre, a másik szavazólappal a listákra szavaznak.

44. § (1) Az egyéni választókerületekben az első választási fordulóban az a jelölt lesz képviselő, aki a legtöbb szavazatot kapta, feltéve, hogy megkapta az érvényes szavazatoknak több mint az egynegyedét és a szavazáson az egyéni választókerület választópolgárainak több mint a kettőötöde szavazott.

(2) Ha az első választási fordulóban a választókerület választópolgárainak kevesebb mint a kettőötöde szavazott, (a továbbiakban: érvénytelen választási forduló) a második választási fordulóban:

a) mindazok a jelöltek indulhatnak, akik az első fordulóban indultak;

b) képviselő az a jelölt lesz, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta.

(3) Ha az első választási fordulóban a választókerület választópolgárainak több mint a kettőötöde szavazott ugyan, de egy jelölt sem kapta meg az érvényes szavazatoknak több mint az egynegyedét (a továbbiakban: eredménytelen választási forduló), a második választási fordulóban:

a) azok a jelöltek indulhatnak, akik az első fordulóban az érvényes szavazatoknak legalább tizenöt százalékát megkapták; ha nincs legalább három ilyen jelölt, akkor az első fordulóban a legtöbb szavazatot elért 3 jelölt. A kiesett vagy visszalépett jelölt helyére a sorban következő jelölt lép;

b) képviselő az a jelölt lesz, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta.

(4) Ha az egyéni választókerületben a választás első vagy második fordulóját azért nem lehetett megtartani, mert nem volt jelölt, továbbá a második választási forduló érvénytelen vagy eredménytelen volt, időközi választást kell tartani.

45. § (1) A lista - a (4) bekezdésben levő számítási mód alapján - a szavazatok arányában kap mandátumot.

(2) A listáról a jelöltek a bejelentés sorrendjében kapnak mandátumot. A kieső jelölt helyébe sorrendben utána következő jelölt lép. Ha a lista jelöltjét az egyéni választókerületben képviselőnek választották a listáról törölni kell.

(3) Ha Budapesten a jelölt egy fővárosi kerületi listáról és egy fővárosi listáról egyaránt mandátumot kapna, úgy nyilatkoznia kell, hogy melyiket fogadja el. Amelyik listáról nem fogadta el a mandátumot, arról a listáról törölni kell.

(4) A számítás módja:

a) Össze kell állítani egy táblázatot, amelynek első sorában a listákra leadott szavazatok vannak. Minden lista szavazatai alatt képezni kell egy számoszlopot, amelynek első száma az adott lista szavazatainak a fele, a következő szám a harmada, negyede stb.

b) A táblázat segítségével lehet kiosztani a mandátumokat. Meg kell keresni a táblázatban előforduló legnagyobb számot, és amelyik lista számoszlopában találjuk meg azt, az a lista kap egy mandátumot. Ezt követően meg kell keresni a következő legnagyobb számot. Amelyik lista oszlopában találjuk, az a lista kap egy mandátumot. Ezt az eljárást kell folytatni mindaddig, míg kiosztásra kerül az összes mandátum. Ha a táblázatban előforduló legnagyobb szám keresésekor egyenlő legnagyobb számok vannak, akkor az a lista kap mandátumot, amelyik még addig nem szerzett mandátumot, illetőleg amelyik kevesebb mandátumot kapott.

(5) Ha az első választási fordulóban a választópolgárok kevesebb mint a kettőötöde szavazott, akkor második fordulókat kell tartani. A második fordulóban azok a listák indíthatók, amelyek az első fordulóban is indultak. A listák a (4) bekezdésben levő számítási mód alapján - a szavazatok arányában - kapnak mandátumot.

IX. fejezet

A fővárosi közgyűlés tagjainak választása

46. § (1) Budapest főváros közgyűlésének tagjai közül 66-ot (11. §) a választópolgárok közvetlenül listákon választják.

(2) a listák a 45. § (4) bekezdésében levő számítási mód alapján - a szavazatok arányában - kapnak mandátumot, feltéve ha a választópolgároknak több mint a kettőötöde szavazott.

(3) A listáról a jelöltek a bejelentés sorrendjében kapnak mandátumot. A kieső jelölt helyére a sorrendben utána következő jelölt lép.

(4) Ha a választáson a választójogosultaknak kevesebb mint a kettőötöde szavazott (érvénytelen forduló), második választási fordulót kell tartani.

(5) A második fordulóban mindazok a listák indíthatók, amelyek az első fordulóban is indultak. A lista a 45. § (4) bekezdésében levő számítási mód alapján - a szavazatok arányában - kap mandátumot.

(6) A listáról nem kap mandátumot az a párt, társadalmi szervezet, amely nem érte el a fővárosi listákra leadott összes érvényes szavazatok számának 4%-át.

X. fejezet

A polgármester választása

47. § (1) A 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú település választópolgárai a polgármestert közvetlenül választják.

(2) Polgármesterjelölt az lesz, akit a választójogosultak 3%-a jelöltnek ajánlott.

(3) Polgármesternek megválasztható minden magyar állampolgár, akinek választójoga van és nincs olyan tisztsége, ami a polgármesteri megbízatással összeférhetetlen.

(4) Polgármester az a jelölt lesz, akit a település választópolgárai a 44. § szabályai szerint annak megválasztottak.

(5) A polgármester jelölésére, a szavazásra és a választás eredményének megállapítására az egyéni választókerületekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

XI. fejezet

A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok védelme

48. § (1) A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok védelme érdekében a törvény rendelkezéseit e fejezetben szabályozott eltérésekkel és kiegészítésekkel kell alkalmazni.

(2) A nemzeti és etnikai kisebbségi jelöltnek ajánlott személy e minőségét az ajánlóív megnyitásakor bejelenti és azt a szavazólapon fel kell tüntetni. A jelölt kívánságára a szavazólapon nevét anyanyelvén is fel kell tüntetni. A jelöltet állító, illetőleg listát indító nemzeti és etnikai kisebbségi szervezet, vagy a nemzeti és etnikai kisebbség nevét a szavazólapon a nemzeti és etnikai kisebbség anyanyelvén is fel kell tüntetni.

(3) A választási kampány utolsó napján a Magyar Rádió és a Magyar Televízió, valamint a helyi stúdiók a választási összefoglalók mellett külön műsoridőt biztosítanak a nemzeti és etnikai kisebbségek jelöltjeinek.

49. § (1) Ha a kislistás választáson a szavazás eredménye alapján a kisebbségi jelöltek egyike sem szerezne mandátumot,

a) meg kell állapítani azt a szavazatszámot, amely azonos a kislistán legkevesebb szavazattal mandátumhoz jutó jelőltre leadott érvényes szavazatok kétharmadával;

b) kisebbségi jelöltként mandátumhoz jut az, aki az *a)* pontban megállapított szavazatszámot eléri. Azonos kisebbséghez tartozó több ilyen jelölt közül csak a legtöbb szavazatot elnyerő jut mandátumhoz.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott módon elnyert mandátummal megnövekszik a település képviselőtestületének a 8. §-ban meghatározott létszáma.

50. § (1) A két szavazatos választási rendszerben a listás választáson az egyéni választókerületek nemzeti és etnikai kisebbségek jelöltjei kisebbségenként egy közös független listán is indulnak (a továbbiakban együtt: kisebbségi független lista).

(2) Az egyéni választókerületi kisebbségi jelölt a választás előtt legkésőbb 17 nappal írásban közölheti a helyi választási bizottsággal, hogy nem kíván a kisebbségi listán indulni.

(3) A listás szavazólapon a kisebbségi lista valamennyi jelöltjének nevét ábécé sorrendben kell feltüntetni.

(4) A kisebbségi független lista a 45. § (4) bekezdése szerint kap mandátumot. A listán induló jelöltek közül az lesz képviselő, aki az egyéni választókerületben a legtöbb szavazatot kapta.

(5) Ha a szavazás eredményeként a független kisebbségi lista nem szerezne mandátumot,

a) meg kell keresni azt a legkisebb számot, amellyel még mandátumot lehet kapni [45. § (4) bekezdés]. Meg kell állapítani e szám kétharmadát;

b) a kisebbségi független lista, ha az *a)* pontban megállapított számot elérte, egy mandátumot kap.

(6) Ha a kisebbségi független lista jelöltjét az egyéni választókerületben képviselőnek választották, a listáról törölni kell, helyére a sorrendben következő jelölt lép.

(7) Az (5) bekezdésben meghatározott módon elnyert mandátummal megnövekszik a település képviselőtestületének a 9. §-ban meghatározott létszáma.

XII. fejezet

Jogorvoslat

51. § (1) A választási törvény megsértése, továbbá a választási eredmény ellen bármely választópolgár a választási szervhez kifogást, illetőleg a bírósághoz jogorvoslati kérelmet (a továbbiakban együtt: kifogás) nyújthat be. A kifogás benyújtásával egyidejűleg bizonyítási indítványt kell előterjeszteni. A bizonyítási indítvány nélkül benyújtott kifogást érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani. Kifogást legkésőbb a sérelmezett tevékenység, illetőleg döntéstől számított 3 napon belül lehet a helyi választási bizottságnál benyújtani, s azt a beérkezéstől számított 3 napon belül az illetékes választási bizottságnak, illetőleg bíróságnak el kell bírálania.

(2) A szavazatszámoló bizottság tevékenysége, döntése elleni kifogást a helyi választási bizottság bírálja el. A helyi választási bizottság döntése ellen a helyi bíróságtól lehet jogorvoslatot kérni. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

(3) A helyi választási bizottság döntése, intézkedése [19. § (2) bek.] ellen benyújtott kifogást a területi választási bizottság bírálja el. Döntése ellen 3 napon belül a megyei, fővárosi bíróságtól lehet jogorvoslatot kérni. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

(4) A fővárosi választási bizottságnak a fővárosi közgyűlés közvetlenül választott tagjainak választási eredményt megállapító döntése ellen kifogást az Országos Választási Bizottsághoz lehet benyújtani. Döntése ellen 3 napon belül a Legfelsőbb Bíróságtól lehet jogorvoslatot kérni. További jogorvoslatnak helye nincs.

(5) A bíróság a jogorvoslati kérelemről nemperes eljárásban, népi ülnökök közreműködésével határoz. A bíróság a jogorvoslati kérelmet előterjesztő választópolgárt - kérésére - személyesen meghallgatja.

52. § (1) A választási szerv és a bíróság a kifogásban foglaltak vizsgálatának eredményeként a kifogásnak helyt ad, megállapítja a törvénysértés tényét és

a) ezt az érintett felek, valamint a sajtó tudomására hozza, vagy

b) megváltoztatja a törvénysértő döntést, illetve

c) megsemmisíti a törvénysértő döntést és a választási eljárást, vagy annak egy részét megismételteti.

(2) A megalapozatlan kifogást el kell utasítani.

(3) A kifogás benyújtására vonatkozó határidők jogvesztők.

XIII. fejezet

Időközi választás

53. § (1) Ha az egyéni választókerület képviselőjének, illetőleg a polgármesternek megbízatása megszűnik, továbbá a 42. § (8) bekezdésben és a 44. § (4) bekezdésben meghatározott esetben időközi választást kell kitűzni.

(2) Az időközi választást az ok felmerülésétől számított 2 hónapon belül a helyi választási bizottság tűzi ki. A választást a kitűzéstől számított 60 napon belül meg kell tartani. Az időközi választásra az általános választás szabályait kell alkalmazni.

(3) Ha a kislistáról, illetőleg a listáról (42-46. §) megválasztott képviselő helye üresedik meg, helyére a legtöbb szavazatot elért, illetőleg a listán következő jelölt lép. Ha a kislistán, illetőleg a listán nincs több jelölt, akkor időközi választást nem kell kiírni, a mandátum a következő általános választásig betöltetlen marad.

(4) Ha a kislistán megválasztott képviselők száma a képviselő-testület működéséhez szükséges létszám alá csökken, akkor az üres helyekre időközi választást kell kitűzni.

XIV. fejezet

A választókerület területének megváltozása és a képviselő jogállása

54. § (1) Ha a választókerület egy része az önkormányzat közigazgatási határának megváltozása miatt más közigazgatási területhez kerül, akkor ez nem érinti a megválasztott képviselő jogállását.

(2) Ha a választókerület egésze másik önkormányzat közigazgatási területéhez kerül, akkor a megválasztott képviselő a másik önkormányzati testület tagjává válik.

(3) Ha az önkormányzati testület községegyesítés vagy szétválás miatt megszűnik, vagy szétválik - feltéve, hogy időközi választást nem tartottak - a megválasztott képviselő megbízatása változatlanul marad. Ebben az esetben a megbízás időtartamára a képviselők száma eltérhet a törvényben meghatározott számtól.

(4) Ha az önkormányzat közigazgatási területe megyék, főváros között - részben vagy egészben - átcsatolásra kerül, akkor az (1)-(3) bekezdésben levő szabályokat kell alkalmazni a megyei, fővárosi önkormányzati testület képviselőire is.

55. § (1) Az önkormányzati képviselők választását a szavazás napját megelőzően legalább 60 nappal korábban kell kitűzni.

(2) A választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos állami feladatok végrehajtásának költségeit - az Országgyűlés által megállapított mértékben - az állami költségvetésből kell biztosítani.

(3) A választási szervek tagjai - az első és a második fordulót követő napon - mentesülnek a Munka Törvénykönyve alapján végzett munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre átlagbér illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet.

56. § (1) A polgármester köteles a jelöltek számára azonos feltételekkel tájékoztatást adni a településfejlesztéssel, költségvetéssel összefüggő tényekről, adatokról.

(2) A választási kampány céljára az állami költségvetési szervek térítési díj nélkül azonos feltételekkel bocsátanak rendelkezésre helyiséget és berendezéseket.

57. § E törvény mellékletei állapítják meg:

a) a szavazólapok és az ajánlószelvény mintáit;

b) a választási szervek és munkacsoportok tagjai által tett eskü (fogadalom) szövegét;

c) a lista indításhoz szükséges egyéni választókerületi jelöltek számát.

58. § A választással és a választójogosultsággal kapcsolatos választási, államigazgatási és bírósági eljárás illetékmentes.

59. § (1) Ha a területi választási bizottság tagjainak a száma nem éri el az 5 főt, az önkormányzati választásra a megyei, fővárosi közgyűlés felhatalmazása alapján az általa kijelölt bizottság a területi választási bizottságot kiegészíti.

(2) Az önkormányzati képviselők és polgármesterek 1990. évi általános választásánál

a) a közös tanácsok működési területén a helyi választási bizottságokat településenként külön-külön kell kialakítani;

b) a helyi választási bizottságok és a szavazatszámláló bizottságok választott tagjait - a 16. § (1) bekezdésére is figyelemmel - a helyi tanács, vagy annak végrehajtó bizottsága választja meg;

c) a közös tanács működési területén ajánlóívet megnyitni, illetőleg aláírni, továbbá ajánlószelvényt leadni az előjáróság hivatali helyiségében, vagy a végrehajtó bizottság titkára által kijelölt közintézményben is lehet;

d) a helyi tanács működési területén ajánlóívet megnyitni, aláírni, illetőleg ajánlószelvényt leadni a végrehajtó bizottság titkára által kijelölt közintézményben is lehet.

60. § Ha a szavazás napján a szavazatszámláló bizottság tagjainak száma kevesebb mint 3, akkor a helyi választási bizottság más szavazatszámláló bizottság esküt tett tagjai közül a bizottságot kiegészíti.

61. § (1) E törvény alkalmazása során az önkormányzatokról szóló törvény hatálybalépése napjáig képviselő-testület tagján a helyi tanácstagot, képviselő-testületen a helyi tanácsot, fővárosi, megyei közgyűlésen a fővárosi, megyei tanácsot kell érteni.

(2) Az önkormányzati képviselők 1990. évi választása kitűzésének napjától a polgármester megválasztásáig, a jegyző kinevezéséig e törvényben a polgármester számára megállapított feladatokat a helyi tanács elnöke, a jegyző, illetve köztársasági megbízott számára megállapított feladatokat a helyi, illetve fővárosi, megyei tanács végrehajtó bizottságának titkára látja el.

(3) E törvény alkalmazásában párton azt a szervezetet kell érteni, amely megfelel a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvény rendelkezéseinek, társadalmi szervezeten azt a szervezetet kell érteni, amely megfelel az egyesülési jogról szóló törvény rendelkezéseinek.

62. § (1) E törvény alapján a belügyminiszter rendeletben állapítja meg:

- a) a választási eljárás határidőit és határnapjait;
- b) a választási szervek mellett működő munkacsoportok feladatait és tagjainak képzését; a szavazatösszesítés rendjét;
- c) a választók nyilvántartásának, értesítésének, az ajánlóíveknek és a jelöltek nyilvántartásának mintáját;
- d) a választási jegyzőkönyvek és nyomtatványok mintáit;
- e) a választás előzetes országos részeredményének és végleges országos összesített adatainak a tartalmát.

(2) Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy:

a) amennyiben az (1) bekezdés a) pontjában levő határidő, határnap heti pihenőnapra vagy munkaszüneti napra esik, úgy azt a közvetlenül megelőző vagy követő munkanapra állapítsa meg;

b) 1990. évi választás napjának kitűzése előtt a választók nyilvántartásának, valamint a választókerületek és szavazókörök kialakításának előkészítését elrendelje.

(3) A választási szervek mellett működő munkacsoportok szakmai tevékenységét a belügyminiszter a köztársasági megbízott útján irányítja.

63. § (1) E törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) Az országgyűlési képviselők és tanácsstagok választásáról szóló 1983. évi III. törvény még hatályban levő rendelkezései hatályukat veszítik.

1. számú melléklet az 57. § a) pontjához

A) Kislistás választás szavazólapjának mintája

Önkormányzati képviselők választása

19.... év hónap..... nap

.....(település neve)

A..... (név)	☐	(párt, társadalmi szervezet neve és/vagy rövidítése, vagy független jelölt)
B..... (név)	☐	(párt, társadalmi szervezet neve és/vagy rövidítése, vagy független jelölt)
C..... (név)	☐	(párt, társadalmi szervezet neve és/vagy rövidítése, vagy független jelölt)
Z..... (név)	☐

A megválasztott képviselők száma:

A jelöltekre szavazni a nevük melletti körben elhelyezett két egymást metsző vonallal lehet, például: ⊕ ⊗

B) Egyéni választókerületi választás szavazólapjának mintája

Önkormányzati képviselők választása

19.... év hónap..... nap

.....(település neve)

..... számú választókerület

A..... (név)	☐	(párt, társadalmi szervezet neve és/vagy rövidítése, vagy független jelölt)
B..... (név)	☐	(párt, társadalmi szervezet neve és/vagy rövidítése, vagy független jelölt)
C..... (név)	☐	(párt, társadalmi szervezet neve és/vagy rövidítése, vagy független jelölt)
Z..... (név)	☐	

A jelöltekre szavazni a nevük melletti körben elhelyezett két egymást metsző vonallal lehet, például: ⊕ ⊗

C) Polgármester választás szavazólapjának mintája

Polgármester választása

19.... év hónap..... nap

.....(település neve)

A..... (név)	☐	(párt, társadalmi szervezet neve és/vagy rövidítése, vagy független jelölt)
B..... (név)	☐	(párt, társadalmi szervezet neve és/vagy rövidítése, vagy független jelölt)

C..... (név)	☐	jelölt) (párt, társadalmi szervezet neve és/vagy rövidítése, vagy független jelölt)
Z..... (név)	☐

(A szavazólap tartalmazza a párt, társadalmi szervezet jelvényének lenyomatát fekete-fehér színben.)

A jelöltekre szavazni a nevük melletti körben elhelyezett két egymást metsző vonallal lehet, például: $\oplus \otimes$

D) A listás szavazólapok mintája

Önkormányzati képviselők listás választása 19.... év hónap..... nap

	O	1. jelölt neve
		2. jelölt neve
		3. jelölt neve
1. (párt, társadalmi szervezet, kisebbségi független lista neve és/vagy rövidítése)	☐	4. jelölt neve
		5. jelölt neve
		1. jelölt neve
		2. jelölt neve
		3. jelölt neve
2. (párt, társadalmi szervezet, kisebbségi független lista neve és/vagy rövidítése)	☐	4. jelölt neve
		5. jelölt neve
		1. jelölt neve
		2. jelölt neve
		3. jelölt neve
X. (párt, társadalmi szervezet, kisebbségi független lista neve és/vagy rövidítése)	☐	4. jelölt neve
		5. jelölt neve

(A szavazólap tartalmazza a párt, társadalmi szervezet jelvényének lenyomatát fekete-fehér színben. A szavazólap a kisebbségi független lista valamennyi jelöltjének nevét tartalmazza.)

A jelöltekre szavazni a nevük melletti körben elhelyezett két egymást metsző vonallal lehet, például: $\oplus \otimes$

2. számú melléklet az 57. § b) pontjához

A választási szervek, munkacsoportok tagjai által tett eskü (fogadalom) szövege

„Én becsületemre esküszöm (fogadom), hogy az Alkotmány és a Választási Törvény rendelkezéseit megtartom és megtartatom. Tisztemet és megbízatásomat Hazám javára, legjobb tudásom szerint, lelkiismeretesen teljesítem.”

3. számú melléklet az 57. § a) pontjához

AJÁNLÓSZELVÉNY

helyi önkormányzati képviselő/polgármester választása

AJÁNLOTT SZEMÉLY ADATAI:

ajánlott személy neve:

település neve:

egyéni választókerület sorszáma:

Ezt az ajánlószelvényt kizárólag személyesen lehet leadni a tanácsnál vagy az erre a célra kijelölt közintézményben.

4. számú melléklet az 57. § c) pontjához

A lista indításhoz szükséges egyéni választókerületi jelölések száma:

Településen egyéni választókerületek száma	Településen azoknak a választókerületeknek a száma, amelyben az egyéni jelöltállítás a lista indítás feltétele
10	2
14	3
15	3
16	4

70 000 lakos felett minden 10 000 lakos után kettővel nő a képviselő-testület - eggyel az egyéni választókerületben választott, eggyel a listás - tagjainak száma. A lista indításhoz szükséges egyéni választókerületek számának megállapításakor törtszám esetén mindig lefelé kell kerekíteni.

Az Önkormányzati Hírlevél Jubileumi különszáma összeállításában közreműködtek a Belügyminisztérium Önkormányzati Módszertani Főosztály munkatársai:

dr. Árvai-Bencze Katalin

dr. Barabás Zoltán

dr. Bekényi József

Deák László

dr. Győrpál Elemér

Horváth Marianne

Kámán Katalin

dr. Kiss Klára

Krajczár Szabina

dr. Majoros Gábor

Makkai Anikó

dr. Mórocza Zsófia

Szendi-Stenger Hajnalka

Tóth Ferenc

**Az Önkormányzati
Hírlevél kiadásáért
felel:**

• **Dr. Bekényi József**, Belügyminisztérium,
Önkormányzati Módszertani Főosztály

Szerkesztésért felel:

• **Dr. Barabás Zoltán**, Belügyminisztérium,
Önkormányzati Módszertani Főosztály

Szerkeszti:

• **az Önkormányzati Hírlevél
szerkesztőbizottsága**

Szerkesztőbizottság címe:

Belügyminisztérium, Önkormányzati Módszertani Főosztály
1903. Budapest, Pf. 314.

E-mailcím:

onkormanyzati_hirlevel@bm.gov.hu

Telefon:

+36 1 441 1127